

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

N:R 13 (848).

LÖRDAGEN DEN 28 MARS 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. .... » 10:— IDUNS MODETIDNING ..... » 2: 20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRÄST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	---	---

Nyblin foto.

HENRIK IBSEN SOM KVINNANS DIKTARE.

HAR MAN riktigt gjort klart för sig, i hur hög grad den lifsskygge, människoföraktande enstöring, som den 20 dennes firade sin 75-års dag, är kvinnans diktare?

Man har beskyllt den moderna kvinnan för att å ena sidan begära full likställighet med mannen och med förakt afvisa all chevaleresk dyrkan, allt skydd för det svaga könet, som bjudes henne i ersättning — men å andra sidan, så snart hon fått likställighet, dessutom begära dyrkan och förmånsrätt som kvinna. Det egendomliga är emellertid, att om hon har dessa anspråk, ger Ibsen henne rätt däri. Han har också en gång svärmat för en Solveig-typ, hvaröfver han slösat odödlig poesi, men som icke aktas värdig en ingående själskildring och hvars enda livsverk blir att frälsa

den lumpnaste och löjligaste man någon diktare skapat, Per Gynt. Ibsen har erkänt sitt fel. Fru Alving är tecknad oemotsägligt verklig, utan att alls äga mindre poesi än Agnes och Solveig. Och hvad begär det moraliska samhället af henne annat än att hon skall spela Solveig för sin man, kammarherren, som af Per Gynts karaktärsdrag egentligen bara saknar det mest överkliga: förmågan att omvända sig?

Redan i så tidiga stycken som *Gillet på Solhaug*, *Fru Inger* och *Hærmændene* har Ibsen till hufvudperson valt en kvinnotyp, hämtad direkt ur fornsagorna — man tänke på Nials-sagans Bergtora och Hallgård — med en djärfhet och träffsäkerhet, som saknas hos många modernare författare än Oehlenschläger och Tegnér. Mannen dominerar under den period af hans diktning, då han i *Brand* fastslog sitt program om »menneskeåndens revolterande». Men det blir annorlunda.

I *Samfundets støtter* för han krafvet på helhet och sanning ner ur Brands idealvärld till verklighetens. Idealet kan byggas »på det beständes grund» utan öfvernaturlig heroism — om kvinnan hjälper. Lona Hessel omvänder konsul Bernick, hans hustru får honom att blygas; fru Stockman står, så inpyrd af samhällskonserveratism hon är, ensam vid sin mans sida i hans urradikala revolt, hans dotter Petra förstår ensam af alla sin far. I *Et Dukkehjem* och *Gengangere* är hufvudpersonen åter en kvinna. Den enda speciella samhällsfråga Ibsen behandlar är äktenskapsfrågan, kvinnans rätt till fri och mänsklig utveckling.

Så går han mer än någonsin och för alltid öfver till sitt egentliga fält: individen och hans ställning till sig själf, sitt kall och den makt han känner drifva sig till kallet. Och då är det kvinnan lika ofta som mannen, hvilkens själ blir skådeplatsen för ideernas kamp. Mannen känner och ser dem fullare, intelligentare än hon. Men hon är honom jämbördig i tankens skaparkraft och öfverlägsen i målmedveten vilja.

I *Rosmersholm* ger Rosmer Rebecka sin förfinade lifssyn, hon honom sin kraft att sätta den igenom. Men rätten till inbördes andligt umgänge har hon vunnit genom ett brott af vildhet och själfviskhet, han genom svaghet. Konflikten löses i döden genom henne. Också *Fruen fra havet* tynges och förklamas af ett förflutet. Hon känner en längtan till frihet och vågsamt vildhetslif, som hon tror skall förkvävas i hennes hvardagliga omgifning. Men hon räddas. Ordet »frihet under ansvar» visar henne ett mål, värdt att lefva för, som kan nås, utan att hon behöfver förstöra sig själf och andra. Det förflutna viker som en inbillning.

Ibsen har därmed gett nutidskvinnan en varning. När hon yrvaken skall ut att styra sig själf, får hon ej glömma, att själfstyrelse är ansvar och plikt — plikt att göra, det som verkligen från mänsklighetens synpunkt är stort, ej bara det hon själf tycker vara det. Att hon alltid har kraft att göra det, betvivlar han. *Hedda Gabler* har en gång mött en man, svag i sig själf, men som hon kanske kunnat göra stark. Därtill har hon varit för lat och för själfvisk. Hon kastar sig ned i ett förnedrande försörjningsäktenskap och går under, förärfvande så mycket hon mäktar omkring sig.

Men i *Byggmester Solness* och *Lille Eyolf* är det annat. När Solness ledsnat på det kall han åtog sig så stolt: att bygga »hjem for mennesker», när hans trots mot Gud sjunkit ner till gnällande klagan mot försynen och han med grymma, lumpna medel blott söker hålla sig uppe — då är det flickungen Hilde Wangel, som ger honom vikingakraften igen, visar honom ett större mål än att bygga för människor: bygga »luftslott», hem för stora människor, eggas honom att i sitt nya kall stolt bjuda Gud handen till förbund. Han faller. Men i *Lille Eyolf* förstår Rita Allmers att rädda samlifvet med den man, som börjar hata henne, och finner ett mål för deras lif.

FRU SUSANNAH IBSEN. NYBLIN FOTO.

Det är märkligt, att målet är den sociala striden, kampen för att göra trasungar till människor. Och det är märkligt att samtidigt de båda se lifvet i ett religiöst ljus. Gudenbefallaren är död i Ibsens värld. Men han har kvar tron på mänsklighetens andliga samhörighet och det goda lifsverkets eviga betydelse.

De två sista dramerna, *John Gabriel Borkman* och *När vi døde vågner*, äro egentligen blott en vemodig bekännelse af en man, som mött en kvinna, men svikit henne, förbisett henne för det stora kall, som hägrat för honom. Så har han som redan Sigurd i *Hærmændene på Helgeland* dödat det ädlaste, kärlekslifvet i henne. Hvad finner han? Att kallet blir tomt och litet för honom, att han behöft hennes hjälp och att det varit ett lika högt kall att utveckla hennes själ till hvad den kunde blifvit.

Det retar en onekligen, när Ibsen oupphörligt vittnar om behovet af kvinnlig »beändelse» för mannen. Ej heller är det så säkert, ehuru han kanske själf tror det, att hans skepsis gentemot kvinnan varit så läkarmässigt kall, så genomtänkt lugn, som när han dissekerat mannen. Detta bör icke tillsluta våra ögon för storheten i hvad vi kunna anse som Ibsens andliga testamente.

Han har upptäckt stora makter i kvinnans själ: en drift till själfhäfvelse, mer hänsynlös och en drift till själfuppoffring, mer storstilad än hos mannen. Han har upptäckt en större frihet från samhälleliga och religiösa dogmer och dock ett starkare socialt och religiöst sinne. Det gäller nu att få dessa makter att växa och verka i harmoni. Hvad han vill är kvinnans utveckling till människa. Hennes frigörelse är blott början och medlet därtill. Det är en uppgift, hvarom mänskligheten aldrig förrän nu på allvar lagt sig vinn. Det är en uppgift, som Ibsen — där sticker ironikern fram — tydligt anser kräfva mannens medverkan.

ERIK HEDÉN.

UNDER MODERS TRÄD.

RANKAN snärjde mig,
och min ros vardt blek,
lagern undanvek,
palmen mig besvek.
Och min höst kom hård,
kom med törnegård,
nordansmek och ulfvavård.

Men vid moders träd
finns ej gadd och klo,
inga törnen gro,
inga stormar bo —
under moders träd
allt är idel rö,
barnaro och barnatro...

På en mörknad duk
från de gamla år
trädet skrudadt står
i min moders vår.
Hon sin blomningstid,
med dess himmel blid,
målade in i kronans frid

Och hon höjt dess hvalf
vid en stilla fjärd,
lugn som hennes värld,
fri från stormig färd.
Hennes hjärtfred,
som blott mildhet spred,
strömmar där i skuggan ned.

Hennes rena hug,
hennes ljusa hopp,
som mot höjden lopp,
går från grenen opp.
Och till bön, som bär
förstlingssonen kär,
hvarje blad en tunga är.

Utan konstverks rang,
taflan är min skatt,
och där trädet satt,
log min vrå så glad.
Blodet där blef lugnt,
sinnet där blef ungt,
lifvet blef ej mer så tungt.

Åter mor och jag
i ett ljuft förbund
njuta kvällens stund
i vår älsklingslund.
Och så öm, så öm
hör hon där min dröm,
ger sin gosse rart beröm...

Ja, vid moders träd
finns ej gadd och klo,
inga törnen gro,
inga stormar bo.
Under moders träd
allt är idel ro
barnaro och barnatro.

Under moders träd
red min sista bädd!
Med dess hägn beklädd,
var jag aldrig rädd.
Där i bön det stod,
saktar dödens flod —
och min färd till lifvets träd blir god.

HARALD JACOBSON.

Ärade kvartalsprenumeranter

torde nu ofördröjligen förnya prenumerationen,
på det intet afbrott i tidningens regelbundna
expedition må behöfva uppstå.

DE GLÖMDA MELODIERNA.

NÄR han tystnat, slog den unga flickan upp de tätfransade ögonlocken och såg in i hans ögon med en lång, varm blick, hvares blå strålglans genom sin intensitet gaf honom tillåtelsen att göra den sista stora frågan.

Han, som satt tätt bredvid och mötte blicken, darrade lätt på läpparna och hans röst var låg men fast, när han sade de högtidliga underbara orden, dem han så länge tänkt säga, men icke vågat.

Men i detsamma vardt det ett surr och ett lif omkring dem, dam och herre tillsammans hastade de unga par efter par ut i balsalen. Ty den väntade fröken Qvist, pianofröken, som skulle spela dansmusiken, var ändtligen kommen och en klingande, gammal vals, full af kostliga modulationer och drillar och löpningar pärlade fram under hennes fingrar, som af mångårig aflönad sport på pianotangenterna redan nått en färdighet, som gränsade till akrobatik.

Det var också en sällsynt vacker vals hon spelade. Väl hade de unga så otaligt många gånger dansat till hennes musik, på julbaler, på studentfester, på sällskapstillställningar, men aldrig förr trodde de sig hafva hört just den valsen. Och ändå hade de för längesedan kommit underfund med att de kände till fröken Qvists hela repertoar, och den var ändå ej så liten.

Men denna var sannerligen något nytt och okänt. Hade måntro fröken Qvist ändtligen, och det midt i säsongen, så långt efter jul, skaffat sig ett nytt musikstycke, en hel repertoar kanske? Ja, aftonen finge väl utvisa, om det otroliga ändå var sant.

Så kom den hoppande, skuttande polkan, den mest ograciösa af alla en ny tidsålders danser och äfven till den bjöd fröken Qvist denna gång på alldeles ny musik, en gäckande, gladlynt sådan, full af sprittande lif och lustighet. Och françaisen — äfven den pärlade fram i nya, förut ohörda melodier med en ovanligt långsam, anständig takt och med en hänsyftning på menuetten, som nästan kunde röja att den lösgjort sig från en tid, som ännu icke helt hunnit glömma de gamla, prydliga, stelt aristokratiska societetsdanserna.

Och så som fröken Qvist spelade denna gång, hade hon icke spelat på länge, hon syntes i kväll så helt upptagen af sin musik, som hade hon rakt icke tanke för något annat. Det lilla stela hufvudet med sitt tunna gräsprängda hår och de blå örhängena — hon hade i kväll dem med blå stenar och icke de svarta — låg ännu mer på sned, än det anuans brukade göra, när hon spelade, och tonerna klungo fram under hennes fingrar med en friskhet och ett lif, som voro medryckande.

Också satt hon själf denna kväll i sällsamma, långväga drömmar.

Ty det nothäfte hon denna gång tagit med sig hade hon i går af en händelse funnit i en gammal tillåst koffert på vinden, där det väl ett tjugotal år legat i glömska. Det var nämligen så att det i går varit hennes guddotters tjugonde födelsedag och då ansåg hon sig tvungen att gifva den unga en present, men en riktigt fin sådan skulle det vara. Och så kom hon på idén att leta rätt på den lilla guldringen, som hon själf en gång fått som konfirmationsgåfva. Medan hon så låg där på knä på den kalla vinden och gräde af och an i den väldiga, bukiga kofferten, i det hon sökte den röda snäckbesatta asken, där hon visste ringen låg så prydlig och glänsande på skär bomull, då hände sig att hennes trefvande hand fick tag på ett tjockt dammigt nothäfte, som hon genast i ifvern drog upp. Och när hon begynte bläddra i boken, fann hon att den var full af idel dansmusik, glad

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skrifver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilket hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöi F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's *AZYMOLTVÅL*. Tillverkas under läkarekontroll. För ömtålig hud är *Azymoltvål* bäst.

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

och jollrande och vemodig dansmusik, sådan man gjorde den fordom; hälften löjen, hälften tårar.

Se det var ett fynd för henne, som redan länge tänkt på nödvändigheten att förstora sin repertoar!

Och hon kände ju så väl igen alla danserna, hade kanske själf en gång spelat dem fordom, det kom hon ej säkert ihåg, men dansat efter dem, ack, det hade hon så många, många gånger. Hydropaten var där och Brudens första vals och Dallrande blad och Il Bacio och Ungdomens svärmeri och den prydliga françaisen ur Thébomma och Kutschke polka och sist i boken Yelwa, marche de Salon par J. Ascher.

En sådan massa det var af de bästa dansmelodierna, och tänk att hon redan rakt glömt bort att de en gång funnits till!

Nu hade hon burit dem med sig den långa vägen i februarikylan och det kändes som att åter en gång börja läsningen af en gammal kärvorden bok, när hon lade det ännu kalla nothäftet på pianots notställ och slog an de första ackorden.

Och så eget var det, att just genom att boken så länge legat i glömska, hade hvart minne, som hörde de kära, vackra, förgätna melodierna till, nu en sällsam återuppständelses glans öfver sig. Och så mycket de buro med sig, de fina, sirliga, gammaldags modulationerna, skalorna och drillarna! Så många minnen, så många syner och ansikten, så många ord och så många minspel, så många tankar, dem hon tänkt för länge, länge sedan, som doko upp hand i hand med dem!

Det är väl heller intet i denna världen, det förstod fröken Qvist så väl just nu, som så mäktigt som föräldrad musik kan för ett människosinne framtrolla syner och skepnader från de tider den hörde till, den omgivning, där man njöt den för första gången.

I långa led komma minnena, där hon sitter och spelar, den lilla löjliga fröken Qvist med det fula gamla hufvudet på sned, endast de långa blå örhängena hänga fortfarande rätt ned och det ena ligger tätt intill ena kinden. Men minnena draga henne förbi vördnadsfullt och bugande och det enda de gnola fram om och om igen är ett hjärtligt: tack för längesen!

Tack för längesen, ja tack, vill hon också ropa dem emot, där hon dunkar och kvintilerar under orubbligt allvar, medan hennes vissna, frusna hjärta bultar, som om det ännu vore vid de tjugo åren med lifvet lekande och trollskt som ett sagospel framför sig.

Hon glömmar rakt att hon sitter här för att spela dansmusik för den skärf, som skall förhjälpas henne till det lilla lefvebrödet. Det är henne som satt hon ensam på sitt rum och drömde och spelade för sig själf allena, för sin egen sinnesfrid, till sin egen hjärtero, en glädje är det henne att spela, en lycka är det att se sin ungdoms gestalter draga förbi så lefvande, som blott deras egen musik kan göra dem.

Hon har redan spelat igenom de första ungdomsminnena, barnbalerna, gymnasisternas dansaftnar och de glada studentbalerna, dit man gick med håret första gången krusadt och brändt med hårnål och papiljotter och bak hoptofvadt i en stor, med hårnålar fullspäckad knut, som af ledsnad vid de ovana bojorna jämt hotade att rasa ned och därför kom en att bära hufvudet så underligt stelt. Hvilket dock hade sin goda sida, medan det gaf en viss välbehöflig fullvuxen värdighet åt hela uppträdandet.

Nu har hon kommit till den första vintern hon var med på de vuxnas baler. Och se där, i den valsen som nu glittrar fram under fingrarna, där är den långa blonde löjtnanten, hon ser honom så tydligt, hur han med den ena handen vridet om sin ljusa mustasch, medan han med ett svagt läspande uttal — hon kan så väl höra just den läspningen, som är så olik alla andras — frågar, om han får bjuda mamsell Qvist på ett litet glas söt bischof. Ja, svarar hon och niger, ty hon var mycket ung då, första vintern som hon var med, ja tack, säger hon och ser upp i hans ögon, som äro stora och blå. Då tager han henne artigt under armen, och nu ser hon att hennes klädning är ljus mouselin med skära prickar. Och de gå in i buffetrummet, medan hon med en viss glad stolthet känner och hör, hur de andra flickornas afund slingrar sig efter dem båda, som ett lågt sus af hviskningar.

Allt det där kan hon se, under det hon spelar valsen, och hon förstår så väl, att det var just den, som då klang in från balsalen, eftersom den väckte just det minnet.

Men nu dricker hon löjtnanten till och niger en smula, blygt och försagdt, som visste hon icke rätt hur man bör göra och bete sig vid ett dylikt tillfälle, och det vet hon icke heller, hvarpå han läspar något om, att den lilla mamsellen är den mest förtjusande af alla de unga damerna på denna

soiré, och frågar, om han i morgon kan få göra sin visit hos hennes fru mor och herr far.

Ja så gärna, säger hon då och niger igen, men då känner hon, att hon blir röd ända ned öfver den runda bara halsen.

Nu tog valsen slut och den hägkomsten sprang bort med den.

Så kommer andra française. Åter går hon vid den blonde löjtnantens sida, men nu ser hon äfven många andra ansikten skynta förbi och allra tydligast ser hon den herre, som dansar emot dem med sin dam; hon är lång, rödhårig samt ofantligt ful.

Han däremot liten och mörk och hans korta moustach är kolsvart. Han ser oafvändt på henne, endast på henne, vare sig han i turerna kommer henne emot eller dansar med sin egen dam, och hon måste se på honom tillbaka, oaktadt hon långt hellre ville se upp till den högresta blonda löjtnanten vid sin sida. Hon känner sig riktigt irriterad af hans mörka blick, det är som höll den henne fängslad rakt emot hennes vilja, och hon kan själf höra, hur allt det hon svarar löjtnanten på hans långa och välsvarfvade artigheter och infall bär prägeln af distraktion och intresselöshet.

Nu är det en polka, och den dansar hon tillsammans med den mörka herrn. Men så han dansar. Han för henne öfver golvet med en sådan hast och i sådana hvirflar, som ville han rymma bort med henne. Han nästan bär henne med sig, och när de sist slå sig ned, är hon aldeles förbi, flämtande och anfädd är hon, som efter en sprängmarsch. Och medan nu polkans takt stötvis guppar bort öfver deras hufvuden, hör hon honom med skälfvande stämma och ord så glödande, som blott hans sydländska härstamning kan göra dem, förklara för henne sin kärlek och i än stormande, än bevakande ord bedja henne bli sin. Henne, som ännu blott var nitton vårar och ännu aldrig känt hvad det var att älska.

Hon ser sig själf sitta där aldeles förvirrad, intet kan hon svara. Hon blir blott så bekländ om hjärtat och det är henne som hade hon utan egen förskyllan blifvit invecklad i en svår angelägenhet, där hon var tvungen göra en människa något ondt. Och så hjärtinnerligt glad blir hon, när polkan äntligen upphör med en slamrande och hård sluttakt.

»Men kära fröken Qvist,» ljuder nu en röst ur ett aflägsset fjärran, ur en annan sfär, ur en annan tid, först så småningom kan hon begripa hvar den kommer ifrån. Det är värdinnan i huset, den charmanta fru Silfversparre, som kommer fram till henne, och själf sitter hon och spelar beställd musik, som, innan hon går, skall betalas med stora runda silfvermynt.

»Kära fröken Qvist» upprepar fru Silfversparre, »Ni skall väl inte spela er fördärfvad i kväll, här har ni nu suttit utan afbrott i flere timmars tid. Nu ha vi supén serverad, var så god, stig in med alla de unga.»

Och på styfnade ben stapplade hon in i matsalen, in i verkligheten, medan hon hör de bleknade skuggorna från flydda dar med ett sakta fladder surra förbi och försvinna långt i fjärran.

»Men så blek fröken Qvist är i afton» säger åter fru Silfversparre, »ni är väl icke sjuk, ja, som jag säger, ni har väl icke spelat er rakt fördärfvad?»

»Ja, jag är verkligen litet trött, mycket trött till och med,» svarar fröken Qvist matt och tar sig åt hufvudet, »jag tror nästan jag är tvungen gå hem efter supén.»

»Ja, kära fröken Qvist, genera sig inte, alltid finnes det någon bland de unga, som kan spela några danser till, gå ni hem och lägg er, ni ser verkligen riktigt dålig ut.»

Fröken Qvist gick hem — men hon gick icke till sängs. Tvärtom såg det ut som om hon tänkte på att vaka. Ty under stumt och stilla allvar tänkte hon det långa, hvita ljuset i en tjock antik silfverstake i form af en korintisk pelare, hvilken stolt öfver sin ensamma aristokrati bland det öfriga enkla bohaget i det tarfliga rummet tronade på en lika aristokratisk och vilsekommen mahognychiffonier med inläggningar af något ljusgult, främmande träslag.

Och fröken Qvist stack in en liten nyckel i det öfversta nyckelhålet af den rödbruna chiffonier. Där var en klaff, som öppnade sig och sjönk ned, i det den blottade en massa små finurliga lådor med fina, af ålder gulnade elfenbensknappar till handtag.

Men när hon med en viss skälfvande ifver begynte draga upp de lådorna, då var det en massa af allehanda sällsamma småting, som ur dem nickade henne emot, dammiga och halfvakna, som efter en långa tid af dvala. Och omöjliga voro de att rätt precisera och nämna vid namn, liksom många af de ämnen, metallkompositioner och hopgjutna massor, som de voro gjorda utaf, numera råkat i namnlöshetens glömska.

Kungl. Hofboktryckeriet Iduns Tryckeri Aktiebolag

17 Bryggaregatan 17

Affärstryck såsom Aktier, Obligationer, Priskuranter, Cirkulär, Plakat, Affischer, Fakturor, Räkningar m. m. m. m.

FÖRSTKLASSIGT ARBETE!

BILLIGA PRISER!

Sist stannade hon vid en liten låda, som var aldeles fullpackad och ur den drog hon fram en hel hög af kotiljonsdekorationer och all slags glitter och bjäfs. Där funnos rosetter af sidenband och rosetter af tyll, blommor af tyg, af silke och af gas, bjärtgröna ekblad af fernissadt läder och torkade, prasslande myrtenkvistar samt amorer och herdinnor och solar och stjärnor af papper klistrade på veckade tyllplattor. Där funnos grannröda hjärtan, i hvilka midt det var en liten pappersklaff; om man öppnade den, stod det i en: aus Freundschaft, i en annan: aus Treues, i en tredje: aus Liebe, men på den var den röda färgen fläckvis bleknad och bortsuddad, det såg rakt ut, som om det röda hjärtat blifvit kysst mycket ofta för längesen tillbaka.

Där funnos alla slags sparade program, röda, hvita och blå, vikna i hörnen, trasade i kanterna, skrynkliga, nötta och tunna, gulnade och mörknade af ålder. Men alla gömde de på ett visst litet minne, olik alla de andras. Och stora pappershöljda karameller funnos där, och små figurer af krita och kandsocker, sådana man brukade förr på bröllopskrokaler, amor med bågen och herdar med schäferhattar och den lilla söta herdinnan med en blekröd ros af kandsocker midt inne i barmens djupa dekolleté. Alla kröpo de fram ur lådorna och fröken Qvist nickade dem emot, så troskyldigt och välbekant, som hälsade hon: goddag igen, tack för i går!

Icke heller kom där några tårar i hennes fula, blåbleka, gamla ögon, fastän det väl var många djupa minnen bland dem. Ty hon var en blid och stilla gammal fröken, som redan för längsedan resignerat öfver sin lefnads öden och dess skumma slut.

Det var henne bara så innerligen kärt, att just i kväll gå igenom de minnesfyllda kuriosa, som hennes ärfda gamla chiffonier gömde på.

Sist kom hon till en liten dörr midt inne i chiffonier, och dess nyckelhål var omramadt med en bred elfenbensrand, gulnad som handtagen till de många lådorna.

Och när hon öppnade den, föll där ut en massa breffpackor, helt visst från skilda tider och skilda personer, ty de voro alla ombundna med olika färgade sidenband. Och under det hon aldeles förgat, att ljuset brunnit allt längre ned i silfverstaken, öppnade hon en af de digraste brefbuntarna, den, som var ombunden med det vackraste bandet, ett glödande rött sidenband, och så satte hon sig att läsa de bref, de gulnade kuverten gömde på, medan ovana själsrörelser likt skuggor och dagrar flögo öfver hennes lilla vissna ansikte.

När den sluttärda vecken i silfverstaken med ett sakta fräsande ljud föll på sned och sloknade mot den slipade glasmanschetten, spratt hon upp som ur en dröm, och då såg hon till sin häpnad att dagen redan låg blå och stack emot fönstrets ljusgrå gardiner.

Då band hon omsorgsfullt igen brefbunten med det samma röda bandet, sköt in den genom den lilla dörren, ofvanpå alla de andra breffpackorna, läste den och läste hela chiffonier och gick till hvila.

Men hon låg länge vaken, innan sömnen kom och tog henne som ett tröttadt barn i sin famn.

COMMENCE.

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerhandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

CARL MILLÈS I SIN PARISATELIER. ALBIN FOTO.

FRÅN MONTPARNASSE OCH MONTMARTRE. ATELIERINTERIÖRER AF EDVARD STJERNSTRÖM.

IV.

HOS STUREMONUMENTETS SKAPARE.

DET ÄR EN tillfällighet, som nästan ser ut som en tanke, att Carl Millès kommit att slå sig ner på Rue Falguière. Det är emellertid knappast ett år som denna gata bär namnet efter en af Frankrikes och nyare tiders störste, mest kände skulptörer. När Millès flyttade hit, hette den helt simpelt Rue des Fourneaux, ett tämligen prosaiskt, ja nära nog ominöst namn!*

En liten, anspråkslös gata, till största delen upptagen af artistateljéer och — tvättinrättningar. I n:r 9, den s. k. »Villa Gabriel», disponerar herr Millès en stor präktig atelier.

Det var på morgonen af själfva »Mardi gras» som herr Albin och författaren gjorde ett besök därborta, då bilden här ofvan togs och jag fick stoff till närstående lilla skildring, som bör kunna påräkna ett alldeles särskildt intresse nu, då artisten för närvarande vistas hemma i Sverige, samtidigt som hans sista och mest betydande konstverk utställes i Uppsala universitets aula.

Redan dagen därpå skulle resan till hemlandet anträdas, och det var ett stort tillmötesgående af herr M. att trots allt bråk och all brådska taga emot oss. Han beklagade endast, att till följd häraf hans atelier ej kunde te sig så fördelaktigt som under vanliga förhållanden.

Fourneau betyder: spis, ugn. På argöt är emellertid ordet liktydigt med »imbécile».

Jakobs allmänna läroverk i Stockholm, och gaf sig därefter i snickarelära. Om det nu var den unge mannen själf eller andra som kommo under fund med att såg och hyvel ej voro de verktyg han borde komma att handtera, veta vi ej, nog af han lämnar snickareyrket för att under några år studera vid tekniska skolan i Stockholm. Får han så 1897 ett mindre stipendium, och med detta begifver han sig till Paris för att fullkomna sig som ornamentsbildhuggare.

Här arbetar han under trenne månader å Académie Colarozzi. Nu tyckes han först fått klart för sig sitt »genus vitæ» och börjar med mera konstnärliga studier för Injalbert. Men studier i allmänhet, särskildt dem i konst, kosta pengar, och till följd af sina begränsade tillgångar ser sig den unge, blifvande konstnären nödsakad att inskränka dem till själfstudium. Att man kan komma långt äfven på den vägen, det har Carl Millès bäst visat, och om någon kan göra anspråk på namnet »autodidakt» som hederstitel är det förvisso han.

Det är en lika snabb som vacker konstnärskarriäre den som Millès tillryggalagt. På knappa fem år, har han, från att vara alldeles okänd, ryckt upp i ledet bland våra mest bemärkta konstnärer, vunnit rykte

Att orda något vidare om Sturemonumentet, detta lika mycket om genialisk uppfattning som om mästerlig teknik vittnande arbete, anser jag ej löna mödan. Detta hafva säkert redan många andra, mera kompetenta, konstnärer gjort, och Iduns läsare hafva i ett föregående nummer sett lyckade afbildningar af vårt för närvarande största, historiska monument. Jag börjar i stället med några biografiska notiser.

Carl Millès är född 1875 i Lagga socken af ärkestiftet. På fädernet härstammande från en gammalbergsmansläkt, har han på modernet franskt blod i sina ådror. Fadern, major E. Andersson, lever ännu, bosatt i Göteborg, modern däremot är död sedan några år. En yngre syster, fröken Ruth Millès, äfven hon artiste sculpteuse, med ett i Frankrike lika känt som erkänt namn som sådan, delar hem och atelier med brodern här i Paris.

Sina skolstudier fullföljde Carl Millès vid

och erkännanden långt utom vårt lands gränser.

Millès' akademiska utbildning är, som vi höra, tämligen minimal. Sina första studier på egen hand förlägger han till Jardin des Plantes, och här bland dess fyrbenta pensionärer söker den unge konstnären sina första levande modeller, hvilka utom andra förtjänster äfven ägde den att posera gratis! Och ännu i dag hämtar Millès med förkärlek sina motiv där borta, och fråga torde vara, om ej just denna genre är konstnärens bästa.

I hans atelier sågo vi sålunda en charmant bisonoxe i svart brons samt utkastet till en trio af elefanter. Båda dessa arbeten kanske voro de som mest slog an af allt hvad vi här sågo.

Det var prairiens och urskogens otämnda djur, ingalunda de spaka, lefnadströtta, som med afsågade horn och betar röra sig inom en zoologisk trädgårds fallor!

Den sistnämnda gruppen (den synes å vår bild) är beställd att utföras i blågrå marmor.

Så väl under sitt första studiestadium som sedan alltjämt har Millès rönt mycket intresse af den store Rodin, som med den skarpblick, som är konstnären särskildt beskärd, lätt insåg att hos vår unge landsman funnos anlag och förutsättningar, som skulle låta denne gå långt.

År 1900 möta vi för första gången Millès å salongen. Han utställer här sin »Hylas», sedermera inköpt af fröken Rossander i Stockholm och på sin tid afbildad i Idun. »Hylas» belönas med en »mention», och samma år erhåller konstnären på världsutställningen silfvermedalj för en grupp i marmor. På alla följande mera betydande utställningar här har han låtit sig representeras. På årets salong utställer han emellertid intet. Hans Sturemonument har under sista tiden upptagit all hans tid och tankar.

Låtom oss nu kasta en blick på hosföljande fotografi. Då först några ord om konstnären själf.

En, som vi se, helt ung man med sympatiska drag.

Min bekantskap med herr M. är tyvärr af så ytlig beskaffenhet, att jag ej vågar mig in på någon själsanalys, men den har dock varit tillräcklig för att kunna konstatera en mera än vanlig energi, en starkt utvecklad artistisk smak i förening med ett sundt, klart omdöme äfven i frågor, som ej röra konst. Ett vinnande, förbindligt sätt, fast prägladt af tämligen mycket allvar. Är jag manne ensam om den iakttagelsen att Phidias' efterföljare i regel äro mera seriöst anlagda än Apelles'?

»LILLA RÖDLUFVAN». GRUPP AF RUTH MILLÈS.

Elefanten har jag redan talat om! Det andra arbetet, som framträder på vår bild, är en kolossal kandelaber, bestämd att pryda trappuppgången i en amerikansk mångmillions hem. Det är en skapelse lika monumental som originell, lika genialisk i kompositionen som smakfull i färgsammansättningen.

Kring piedestalen, som kommer att hållas i matröd marmor, ringla sig ett 60-tal figurer, hämtade ur Dantes »Divinas Comedia». De blifva emellertid allt mindre och mindre, konturerna försvinna allt mer och mer, ju högre de stiga, för att till sist tona bort uppe på själfva krönet. Figurerna skola utföras i mörk brons och monumentet krönas af en glob i rödt glas.

Jag skulle ej vara den djurvän jag är, om jag med tystnad förbiginge det präktiga species af kattsläktet, som intager en så dominerande plats på vår bild. Det är ett märkvärdigt djur, lika värdigt i sitt uppträdande som intelligent, och efter att till en början ha hållit sig i skymundan, intog han, genast herr Albin började laga i ordning sin kamera, med ens den ställning, i hvilken han nu så fördelaktigt presenterar sig för Iduns läsekrets.

Vi hade hoppats att vid vårt besök i den Milléska ateliern äfven få göra systemens bekantskap och få hennes bild med å interiören här ofvan. Vår missräkning blef därför stor, när brodern meddelade, att fröken M., sjuk sedan någon tid tillbaka, ej kunde lämna sina rum. Vi ha dock satts i tillfälle att här återgifva den unga konstnärinnans intagande bild jämte ett par af hennes mera uppmärksammade arbeten.

RUTH MILLÉS.

Fröken Ruth Millés kom efter studier vid Konstakademien i Stockholm hit till Paris ett år efter brodern. Från akademien medförde hon den »Hertiglga medaljen». — Om

FRANSK BONDFLICKA. AF RUTH MILLÉS.

hon fullkomnat sina studier för någon af våra härvarande mästare, vet jag ej, men däremot att hon för närvarande är en af våra skulptriser mest »en vogue». Allt hvad hon gör finner genast köpare, och ett af hennes sista arbeten såldes på en vecka i ej mindre än 50 ex. Och det är ej blott den franska smaken hon förstått att träffa. Äfven i Tyskland och England är man lika betagen i hennes arbeten.

Om Carl Millés hufvudsakligen älskar den »stora skulpturen», så tyckes systemen föredraga den »lilla». — Hennes konst, vittnande om en lika originell som naturlig uppfattning, skiljer sig i detta afseende fördelaktigt från den vanliga franska, koketta och konstlade. Hennes statyetter, de må nu föreställa trä-

ska-skodda bretonflickor eller lättfotade »trotins», äro mästreliga. Unga flickor tyckas vara fröken Millés favoritmotiv, men hon lyckas lika bra äfven i andra genrer.

Vi sågo sålunda en häst, utförd af henne efter lefvande modell, som står mästerskapet ganska nära. Ett af de bästa och till omfånget största af hennes arbeten är en förtjusande grupp »Lilla Rödlufvan», utställd och prisbelönt på fjolårets salong här. Se på den lilla kävata flickans näsa och läpp! Man har svårt att hålla sig allvarsam; ja, till och med vargen tyckes road!

Att talanger kunna förekomma som släktdrag, det är ju ej något vare sig nytt eller ovanligt, men att detsamma äfven kan äga rum med konstnärsskap, därpå tro vi att syskonparet Millés är ett tämligen enastående exempel!

Paris i mars 1903.

EN »FLORAS FEST» I VÄSTERÅS.

EN SOARÉ, som genom sin originella anordning fördelaktigt skilde sig från den litet banala form, hvaraf liknande välgörenhetstillställningar ofta karaktäriseras, gafs nyligen i Västerås å dess Arbetarforenings lokal till förmån för »Röda korset». Utom musik och sång bjöds nämligen på tablåer arrangerade efter motiv ur den engelske konstnären Walter Cranes »Floras fest».

Tablåerna framställde, hur Flora med sin allt lifgivande fackla (se × å illustr.) framtrollar först vårens små blyga barn: snödroppar, sippor och violer, sedan sommarens och höstens mer själfmedvetna ättlingar såsom blålockor, blåklint, rosor, tulpaner, vallmo, pioner m. fl., här representerade af stadens fagreste ungdomar. Tablåerna slogo an på det allra lifligaste och förevisades tre aftnar å rad för fulla hus.

En kommitté af stadens tongivande damer, nämligen landshöfdingskan Wersäll, doktorinnan Björkman, friherrinnan Nauckhoff, fruarna Oest, Uddén, Holm, Grönberg, Lundqvist, Ugglå och Bagge hafva haft omsorgen om det helas ordnande och kunna följaktligen tillräkna sig äran af det lyckade artistiska och ekonomiska resultatet.

Idun är i tillfälle att i sitt dagsnummer meddela en ögonfägnande gruppbild af de i Florafesten medverkande, som till full evidens visar, att de unga damerna ingalunda stodo de representerade blommorna efter i fägring och behag.

»FLORAS FEST». TABLÅ EFTER WALTER CRANES TECKNINGAR VID SOARÉN TILL FÖRMÅN FÖR RÖDA KORSET I VÄSTERÅS. E. BLOM FOTO.

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarkongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

FRUARNAS SEMESTER.

DET FINNES snart nog knappast ett ämbete, en tjänst eller ett yrke, manliga eller kvinnliga, så anspråkslösa, att det icke ingått i det allmänna medvetandet, att en tids fullständig ledighet och hvila från desamma för dess utförelse är en helt naturlig fordran. Rättmätigheten i detta kraf såväl som utilitetssynpunkten — ty efter en hvilotid blir ju arbetskraften spänstigare — ha åstadkommit, att ledigheten — semestern — numera ej betraktas som en gråce, den där godtyckligt kan ges eller vägras, utan är en integrerande del vid regleringen af ömsesidiga skyldigheter och rättigheter. Till och med vårt tjänstefolk kan nu för tiden, och det ju med all rätt, göra anspråk på en eller annan veckas ledighet.

Endast ett slags tjänsteinnehafvare, om vi så få i detta sammanhang kalla dem, hvars arbete dock ofta är slitande nog till kropp och själ, faller det oss sällan in att tänka oss i åtnjutande af något slags hvilotid — åtminstone under hälsans dagar —, och det är hustrurna, mödrarna. Fadern i familjen har sin semester eller motsvarande ledighet, de vuxna, en eller annan tjänst innehafvande sönerna och döttrarna, likaså skolbarnen ha sina ferier, jungfrun får resa hem på en tid, endast modern, hon som skall ha omtanke om alla, ordna och arbeta för alla, som så ofta får offra sina dagars lugn och sina natters ro, hon går där dag ut och dag in, år ut och år in med samma eller merendels ökade plikter öfver sig. Att hennes arbete är minst lika kropps- och själsslitande som t. ex. hufvuderns, att hon lika väl som han vore i behof af några dagars flykt från det hela för att vinna spänstighet, god vilja, förtröstan och mod att ta i på nytt, det faller ingen, knappast henne själf, in, ja till och med söndagshvila lämnas det henne ofta nog ej tillfälle att unna sig. Och uttalar hon någon gång, trött och tyngd, en tanke om att hon längtar efter ro, så är det nog ej utan, att hon anses en smula pliktförgäten. Men det är denna villfarelse vi böra arbeta oss ur, lära oss inse, att äfven när det gäller de gifta kvinnorna — de på verkliga mänskliga rättigheter mest vanlottade af sitt kön — såväl rättskänslan som nyttighetssynpunkten kräfva, att vi i detta fall likställa deras arbete med snart sagdt hvarje annat.

Som det nu är, förekommer, tror jag, mera sällan att man skulle anta, en hvilotid för husmödrarna till och med i de familjer, där de ekonomiska förhållandena absolut icke lägga något hinder i vägen härför. Det är till och med för dessa fruar först när nervsystemet blifvit så irriteradt af hemmets och sällskapslivets plikter som det genom bad- och brunns- och isoleringskurer bötas för försumligheten att unna nerverna ombyte och hvila äfven i normalt tillstånd.

De som kunna ha råd till denna utgift, som ju kan ställas så ofantligt olika, äro flere, än de själfva tro. Ett kalas, några teaterbesök med åtföljande supéer, en dyrbar toalet, ett lyxföremål mindre, och man har en fullt tillräcklig summa för ändamålet. Nu är det ju så, att vi svenskar i allmänhet gärna gå öfver än efter vatten, och när det talas om en hviloot med vacker natur, härliga promenader, förstklassiga anordningar inomhus och omgifvet af »tystnades underbara musik», så tänka vi genast på några af de norska »kollarna». Att en vistelse vid en af dessa erbjuder vederkvickelse till kropp och själ är ju också att villigt erkänna. Men låt oss ej glömma, att vi själfva äga samma resurser, främst i Dalarna, men äfven å åtskilliga andra orter. Hvad särskildt stockholmarne beträffar ha vi ju ett sanatorium, så godt vi någonsin kunna önska, nästan invid våra egna knutar, nämligen Saltsjöbadens. Denna dess egenskap af verklig sanatorieort, i synnerhet om vintern, är kanske ej nog betraktad. För de hufvudstadsfruar, som ej ha ro att resa långt bort från hemmet, är ju Saltsjöbaden med sina många lätta kommunikationer och de korta resorna synnerligen fördelaktigt. Jag tror, att en mor har mera nytta af en hvilotid, om hon lätt kan få underrättelser, att »allt står väl till hemma», då och då mottaga besök af någon af sina kära och framför allt i fall hon äger visshet att hon, om det händer dem något, kan inom en timme eller par vara hos dem igen.

Som jag redan nämnt kan ju naturligtvis fruarnas semester ställas så ytterst olika allt efter hvars och ens individuella förhållanden. Den ena kan ha tillfälle att hvila ut en längre tid, den andra ej mer än en vecka; en kan bestå sig lyxen af en utrikes resa, en annan en sanatorievistelse, en tredje blott ett kostnadsfritt besök hos en anhörig eller vän, men alla vinna de på en hvilotid: friska krafter till kropp och själ — en spänstighet, som kommer hela hemmet till godo.

»Hon kan ju hvila hemma,» invändes. Nej, det är just hvad hon så sällan kan, till en liten del kanske beroende på hennes oförmåga att ordna det så, men hufvudsakligen därpå, att hon jämt skall vara till hands för allt och alla. Mångfalden och olikarten af hennes plikter göra att hon oafåtligt måste, ja äfven vill bli störd. Hon behöfver få det så ställt, att hon ej känner det som en orätt att i ro spinna en tanketråd till slut, försjunken i en bok, njuta af naturens härliga läkedom; hon behöfver känna, att ingen har anspråk på henne mer än hon själf, att hon får i ostörtd lugn umgås med sin egen själ.

Man saknar ej kon förrän hon är ur båset — heter det. Det är ej den minsta nyttan som en liten ferie för husmodern medför, den att hon blir saknad. Kanske då först reflekteras det i hemmet öfver hvad hennes verksamhet där är värd, och tacksamheten blir innerligare, hänsynen större.

Och hon själf? Hvad vinner hon mer än ökad spänstighet, lifsmood och glädthet? Jo det — att hon längtar hem.

Just derfor at
Min Hjerteskat
Ej stänger Dören til,
Så let jeg kan
Om Sö og Land
Udflyve når jeg vil,
Just derfor snart
Med Længsels Fart
Jag atter vender Hjem.
Man drager let
Sit Andedræt
Hvor Dören står på Klem,

heter det i en liten dansk dikt. På afstånd stråla ljuspunkterna i hvardagslivets grå så

mycket klarare, och hon känner, att hon i hemmet ändå har fäste som ingenstädes.

G. L.

MOT STRÖMMEN. DAGBOKS- ANTECKNINGAR AF THORA RANDAL.

Den 1 december 1901.

ÄNDTLIGEN FRAMME! Hel och välbehållen stående på den frusna marken, med blickarne fästade på det solbelysta »Sundet».

Skodsborg! Vintersanatorium! Ja visst!

Jag höll nästan på att glömma, att jag är sjuk, skall hvila mig, får hvarken se eller höra för att icke anstränga nerverna — Puh!

Nerver! Jag kan nästan afundas en sådan där stor, tjock bondjänta med kinder och armar som hvetebullar, hvilken utan att blinka kan åse, huru man slaktar en gris, och kan hålla kärlet, ur hvilket blodet rinner, varmt och ångande, ur snittet.

En öppen, djup, klar själ i en sådan kropp — ah!

Skall bli roligt att se, hur den värde *äskulapen* här ämnar indela min dag åt mig. Jag känner en sådan innerlig lust att strunta i både honom och hans föreskrifter. Att göra raka motsatsen — det vore en njutning!

Tänk, att stå här nere vid strandbrädden med Sundet sjungande och skvalpande vid sina fötter, och långt, långt bort i fjärran ett svartblått streck — ett sådant där ojämnt, vågigt — Sverige — det skorrande Skåne — och så endast himmel och skog öfver och omkring sig — det är ljufdigt!

Hvem kan då undra på, att man får en känsla af — själfhärskare — och alldeles icke känner någon lust till att låta sig kommanderas af en sådan där klok herre med pincenez på näsan och karbollukt i kläderna!

Det börjar bli kallt.

Det biter i näsan och i öronen, och ögonen tåras af kölden.

Farväl med dig, du fria, friska, nervlösa Öresund! Nu går färden hemåt till medlid-samma blickar, vänliga förfrågningar, milda förebräelser och mera sådant. Men vi träffas igen!

Den 2 december 1901.

I dag ha vi varit där, min mor och jag, hos karbolherrn. Han hade ingen pincenez!

Jag gick dit med hela personen fylld af opposition.

Jag gick bort och ställde mig vid fönstret, medan min mor hälsade på honom.

Som jag stod där, lades en hand på min axel, och en röst sade:

»Jaså, detta skall bli min patient!»

»Nä-ä!» sa jag, fortfarande i samma stämning.

»Men, mitt barn!» ljöd min mors förmånande röst.

Jag vände mig om och såg en lång, brunskäggig karl stå och grina åt mig.

»Blek!» utlät han sig visst.

»Röd!» sa jag.

Han såg en smula förvånad ut, men fortfor:

»Dansat för mycket?»

»För litet!»

»Ack, herr doktor, hon har skrifvit och läst för ifrigt», inföll min mor.

»Läst romaner och skrifvit kärleksbref?» sporde han.

»Skrifvit romaner och läst kärleksbref,» rättade jag honom välvilligt.

Eva Hellman & Co,
Drottninggatan 68. Et. 1886.

HUSHÅLLSSKOLA,
MATSALAR,
CAFÉ & BUFFÉ,

rek. sin omsorgsfulla undervisning i matlagning, finbakning, dessertträtter m. m. 3 mån. elevkurs. Prosp. och Upplys. fritt. särsk. för damer, som följd af centralt läge, godt och rikligt bord, låga priser och därtill rabattkuponger. Stadens mest besökta. öppet till 11 e. m. Frukost-, lunch-, supé- o. kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd från eget bageri serv. o. säljes här.

»Åh hå!» sa han.

»Ja ha!» sa jag.

Han skakade på hufvudet och gick bort till sitt arbetsbord. Jag återtog min plats vid fönstret.

Med ett obeskrifligt hänleende åhörde jag hans ordinationer vis-à-vis mig, ställda till min mor:

»Stiga upp kl. åtta om morgonen, en halftimmes promenad på en läfull plats, frukost bestående af ägg, smör, bröd och mjölk, så åter promenad. Därpå en och en half timmes hvila, så middag, bestående af välling, magert kött och frukt, därpå en liten promenad, så hvila och så kvällsmat: té och smörgåsar. Klockan nio i säng. Kaffe, läsning och skrifning fullständigt förbjudna saker!»

»Jo, det skall du få se, min gosse lille!» mumlade jag för mig själf och rynkade pannan i bistra veck.

Jag hörde min mor taga afsked, hvarvid jag vände mig från fönstret och närmade mig dörren.

»Adjö, min fröken!»

»Adjö!» sa' jag så där ut i luften. »Säg, ha de godt kaffe på hotellet?»

»Men, älskade barn!» Min mor grep mig om armen; men jag seglade lugnt ut ur rummet, i förbifarten ögnande igenom en tidning, som låg på bordet i väntsalen.

Den 3 december 1901.

Min mor är förtviflad!

Jag steg upp klockan half tio och marscherade direkt ned till stranden. Det blåste en frisk vind, som kom Sundets vatten att rulla och hoppa som i vild opposition.

Den vind, som slog emot mig där utifrån, doftade ljuf sympati. Opposition, det är just min färg det!

Spatsera en half timme på en läfull plats! Jaha, visst ja! Lä var det!

Jag stoppade händerna i kavajfickorna och gaf mig rakt mot vinden.

Kjolarna snodde sig kring mig, och min välfriserade lugg blef rak som en nybakad löjtnant.

Blåsten täppte till både näsa och mun på mig, så att jag på långa stunder ej förmådde andas. Men friskt var det och så rakt mot instruktionen — det var just det allra bästa.

»Kallas det här för en läfull plats, min fröken?»

Jag kände så väl igen rösten och så lukten — karbol — puh! Den kom som en bred våg med vinden och slog mig uppom öronen och in i näsan.

»Nä-ä, hvem har påstått det?»

Jag stoppade min förvildade lugg upp under sportmössan och drog denna djupt ned öfver öronen — och så trafvade jag på.

»Åh, halt, ett ögonblick, hvad?»

»Halt? Jag har hvarken varit halt för ögonblick eller timmar.»

»Men så stanna då!»

»Omöjligt! Det strider mot föreskriften.»

»Hvems? Min?»

»Minns ni ej bättre, hvad ni ordinerar, än att ni behöver framställa en dylik fråga?»

»Tänker ni ta lifvet af er, fröken?»

»Nej, för all den del! Jag har ej för vana att göra toalett på landsvägen. God morgon!»

Jag gjorde helt om och gick med sjumilasteg tillbaka samma väg.

En utdragen hvissling strök med vinden förbi mitt öra — han var arg, karbolherrn, — och klingade för mig som den ljufvaste musik.

Jag nickade gladt åt min vän, Sundet. Vi liknade hvarann i dag, lika fulla af mot-sägelselusta båda två.

Ofvanpå promenaden åt jag en bastant frukost: kaffe, biff och sardinsmörgåsar.

Min mor vred sina händer.

»Hvad skall det tjäna till att resa till sanatorium och rådfråga läkare, då du handlar rakt mot föreskrifterna?»

Så ljud hennes klago-poem, på hvilket jag genmälde:

»Nej, det tjänar till intet att resa omkring till en massa läkare, utan hjälper det bra mycket bättre att lefva ett lugnt, naturligt lif utan alla dieter och föreskrifter. Nämn mig en dag, då jag inmundigat en frukost som denna!»

Min mor suckade och teg.

Före middagen skref och läste jag en timmes tid, hvarpå jag åter tog mig en promenad.

Det hade mulnat till och tjocka snömoln hängde öfver vattnet. Vinden var afmojnad, och Sundet såg helt fredligt ut. Svenska kusten var försvunnen i ett dimhöljdt fjärran, och bokskogen stod så allvarsam och dyster, som en här af gamla, trogna krigsbussar på vakt.

Jag letade upp flata stenar och började kasta smörgås. Några andra sanatoriegäster gingo bleka och allvarsamma förbi, tagande sin reglementerade promenad.

Det var en ung flicka och en äldre herre.

Jag sköt mössan i nacken och vinkade muntert åt dem.

De stannade och sågo förvånade ut.

Jag tog en sten och kastade:

»En, två, tre, fyra, fem!» räknade jag högt. »Åh, kom och försök!»

De tittade på hvarandra; så kommo de, långsamt och tvekande.

»En briljant motion den här!» Och så flög åter en sten öfver vattenytan.

Jag sade mitt namn; de sade sitt.

Det var far och dotter, hvilka liksom jag voro strängeligen tillsagda att följa alla ordinationer och föreskrifter.

»Försök det här ett tag,» sa' jag.

Hon log, tog upp en sten och kastade, han likaså. Om en stund kappades vi om, hvem som kunde kasta bäst.

»Se så där ja! Nu ha vi fått aptit till middagen.»

Plums! sjönk den sista stenen i djupet, och en hel massa ringar uppstodo på vattenytan. Det förekom mig, som om Sundet log uppmuntrande åt mig; de där ringarne liknade vecken omkring en skrattande mun.

»Men Gud, kära pappa, vår promenad! Nu är det middagstid, och doktorn, som så strängt sagt — — —»

Han såg helt förbryllad ut.

»Bry er inte om, hvad han säger, fröken!» förmanade jag lugnt, i det vi gingo förbi doktors villa, i ett af hvars fönster han själf stod.

Far och dotter sågo helt skuldmedvetna ut, och jag gick och önskade, att han måtte sett hela upptåget nere vid stranden.

Det var hummer på matsedeln, friska och nykokta, påstod den pomaderade ganymeden med en bugning mellan hvarje adjektiv.

»Bieh! Så skola vi ha hummer!»

»Välling, lilla barn,» hviskade min mor öfver bordet.

»Ja, gärna det. En välling till min mor och en hummer till mig!»

Pomadburken flög — och min mor satt som förstena. Jag log mitt soligaste leende och gick vidare i matsalen.

Hummern kom — och vällingen äfven — och strax därpå karbolherrn. Min mor blickade hjälplöst mellan vällingen och den sist-ankomne.

Wilh. Becker,

— Kongl. Hofleverantör. —

5 Malmtorpgatan, STOCKHOLM.

Ur sjukvårdsafdelningen:

Oljeduk, 88 cm. bred, tunn.....	pr m. kr. 2: 25
Oljeduk, 65 » » tjock	» » 1: 75
Oljeduk, 70 » » tjock	» » 1: 90
Oljeduk, 75 » » tjock	» » 2: —
Oljeduk, 85 » » tjock	» » 2: 25
Oljeduk, 118 » » glatt på ena sidan	» » 2: 50
Oljeduk, 118 » » glatt på båda sidorna	» » 3: 50
Battist, Mosettig	» » 2: —
Battist, Billrot	» » 1: 75
Vaxtaft	» » 1: 75
Guttaperchataft	» » 1: 25
Gummiduk, 95 cm. br. dubb. gummerad	» » 3: 25

Priskurant franko på begäran.

»Olja, ättika, socker, tack! Det skall smaka!»

Han hörde det, då han gick förbi vårt bord, och han stannade också ett ögonblick, betraktande mig med en blick, som kom hummern att fastna halfvägs i halsen på mig — jag tyckte den smakade karbol! Därpå gjorde han en artig bugning för min mor och gick vidare.

Nu följde kyckling med sallader och så glace.

Jag åt väldigt; ty han satt en bit ifrån och kunde se allt, som serverades oss.

Ett stycke ifrån oss satt äfven far och dotter, mina sportskamrater från Sundet, och delikaterade sig med — välling.

»Hummern var utmärkt, glacen likaså!» hviskade jag i förbifarten, då jag passerade deras bord.

Min mor gick till sitt rum, och jag upp sökte läsesalongen. Politiken, Dannebrog, Berlingske och Nationaltidende genomlästes; där-efter kom turen till en reseskildring från Kina, två band — jag läste tvåhundra-tjugu sidor, så förmådde jag ej mer.

Doktorn satt och resonerade med några damer i rummet bredvid — två långa, magra »missar» — och höll ögonen på mig i min länstol.

Jag tog upp min anteckningsbok och gjorde för syns skull några anteckningar.

Kaffe, skrifning och läsning äro strängt förbjudna saker.

Jag förde fingret till ringledningens elfbensknapp på väggen.

»Åh, kellner, en stark kopp kaffe!»

Jag hoppades att få se *honom* därinne rycka till eller åtminstone rynka ögonbrynen. Men nej, han log blott sitt älskvärdaste leende — det behagade mig ej.

Jag drack en munfull, och så gick jag ut.

Det var nästan helt mörkt ute, och den friska vinden från i morse hade vuxit till storm.

Det röt och pep borta i dunklet, och Sundet rullade i hvita, fräsande vågor upp mot stranden.

Du är arg i kväll, gamle vän! Allt fortfarande sympati oss emellan.

Efter en kort promenad fram och tillbaka utanför hotellet återvände jag in.

Efter supén samlades en del af sanatoriegästerna i sällskapslokalerna — karbolherrn var äfven där.

Man konverserade, matt och allvarsamt, då och då tittande på klockan, som gick stadigt och säkert till — nio.

Borta vid pianot satt en ung man och preludierade, dystert och sorgmodigt, tills dess Beethovens sorgmarsch i hela sitt djup tonade genom rummen.

(Forts.)

VY FRÅN BRUNNSPARKEN MED BADHUSET N:R 1. A. SJÖBERG & C:O FOTO.

RONNEBY BRUNN.

BLAND VÅRA många brunns- och kuranstalter är det få, som kunna glädja sig åt en så stark frekvens som Ronneby, men det är också få om ens någon, som hos sig förena så många och så stora fördelar och behag. Där finnas flere rika och starka järnkällor, i hvilka järnet förekommer såsom svafvelsyradt salt (ferrosulfat) och en af dem, Abelins källa, är Sveriges starkaste järnkälla samt en af de starkaste i hela Europa. Klimatet äger på grund af havets närhet ett öklimate jämnhet och mildhet, luften är frisk och ren, utan att vara allt för stark, och läget erbjuder tillfälle till goda och uppfriskande hafsbad. Brunnsområdet är ovanligt stort med omväxlande natur och vyer, präktiga promenader och sekelgamla, väldiga träd. Hela omgifningen hör till de vegetativt rikaste i hela vårt land, naturens kynne är öfverallt ett idylliskt med starkt romantiskt drag, men omväxlingen i landskapets fysiologi är så rik, att man icke i hela omnejden finner en fläck, som gör ett enformigt intryck. Det är en liffull rytm i linjerna, en saftighet i grönskan, en färgprakt i blomsterfloran, en allvarlig färgton i Ronnebyvattens vatten, som från första anblicken frapperar och fånglar, och ett kort stycke utanför har man en rik skärgård, icke kal, karg och vindhärjad som västkustens, utan yppig i sin vegetation, mjuk i linjerna med mossor och gräs att sträcka ut sig i, lummighet och färger, som äro en lisa för ögat. Ligger man därtill, att platsen ligger tillräckligt afsides för att vara undan från en orolig allfarväg, men är lätt åtkomlig genom goda kommunikationer både till lands och sjös, så må man medgifva, att få kurorter kunna vara bättre utrustade.

Ronneby brunn räknar gamla anor, ty den första hälsobringande järnkällan upptäcktes redan 1705. Den begagnades till 1726, men ersattes då af en annan, bättre källa, den nu s. k. gamla källan, som än i dag användes. Utom denna äro nu i bruk Berzelii källa, från hvilken man tappar det i handeln utsända Ronnebyvattnet, Nya källan samt den starkaste af dem alla, den ofvan nämnda Abelins källa. Där finns dessutom en källa, Henschens källa, i hvilken järnet ingår som karbonat, och som sålunda till sin sammansättning liknar våra öfriga svenska järnkällor. Detta vatten är

svagare och användes följaktligen i fall, där sådant är att föredraga.

De sjukdomar, för hvilka en Ronnebykur företrädesvis anses verksam, äro bleksot, blodbrist, nervsvaghet, skrofler och engelska sjukan, ägghvitesjuka och njurlidanden, kroniska mag- och tarmkatarrar, reumatism, nevralgier samt, sedan man anordnat en särskild, sträng dietisk mathållning, äfven sockersjuka, abnorm fettbildning och dylikt.

Trots sin höga ålder har Ronneby brunn dock först under de sista trettio åren fått någon verklig betydelse som hälsobrunn och kurort. Det var 1872 som Ronneby hälso-brunns aktiebolag bildades, och sedan dess hafva brunnsrika, naturliga tillgångar genom ändamålsenliga och planmässiga anläggningar kunnat på ett för den lidande allmänheten välsignelsebringande sätt tillgodogöras.

Det område bolaget vid denna tid erhö till sitt förfogande var ytterst knappt — ungefär blott ett tunnland. Man inköpte emellertid snart den omedelbart tillstötande egendomen Carlstorp, och längre fram — i midten af 80-talet — inköptes också en del af egendomen Rönninge. Härigenom förfogar bolaget icke blott öfver fullt tillräckligt utrymme för alla nödiga byggnader och en ovanligt vidsträckt brunnsarkitektur, utan det besitter dessutom en hel, icke så alldeles obetydlig domän med eget jordbruk. Ägandet af ett så vidsträckt område spelar en större roll, än man i första ögonblicket fattar. Därigenom äro kuranstalten och dess närmaste omgifningar för all framtid skyddade från hvarje intrång af t. ex. fabriker, som kunde med sin rök orena luften, eller från annat grannskap af störande, oangenäm eller sanitärt olämplig art. Nu riskerar man icke att yxan skall sättas till roten på de ståtliga, sekelgamla träden, utan

allt hvad naturen skapat i denna sin älsklingsnejd är väl skyddadt, och arbetet, konsten gör med hvarje år nya eröfringar för att höja effekten af hvad naturen med slösaktig hand gifvit. Här kan näktergalen allt framgent ostörd sjunga sin sång i de ljusa vår- och försommarnätterna, här frodas vildfloran i yppigaste prakt, och här kan den ömtålige brunns-gästen alltid med visshet räkna på att finna en förtjusande vrå, där han får vara för sig själf och icke behöfver trängas med andra.

Bland de för direkt kurändamål uppförda byggnader märka vi först och främst den nya *brunnshallen*, belägen å den gamla brunnsplanen. Den inrymmer i sitt midtelparti två paviljonger med pumpar, kranar etc., utgör en behaglig promenadplats i regnväder och gifver i stark värme skugga och svalka. Söder om densamma ligger *gymnastikbyggnaden*. Två stora *badhus* äro afsedda, det ena för första, det andra för andra och tredje klassens patienter med resp. 26 och 42 badrum. I en tillbyggnad till badhuset n:r 1 har inrymmts brunns *elektricitetsverk*, och i närheten däraf det i fjol ombyggda och betydligt utvidgade *kliniska laboratoriet*. Under anläggning är för närvarande en *kallvattenkuranstalt*.

Den af kuranstaltens byggnader, som genom läge, storlek och originellt byggnadssätt är den mest dominerande, är *societets- och restauranthallen*, som tillika är hotell samt inrymmer direktionsrum, kontors-, post- och telegraflokaler. Den är blott några år gammal, blef färdig till 1897 års säsong och är uppförd efter ritning af den talangfulle arkitekten Arvidius i Malmö.

Utom denna stora restaurant finnes en andra klassens med pris och servering afpassade efter blygsammare anspråk, vidare restaurant Flora och schweizeriet Skogshyddan, där lättare måltider kunna intagas. Priset för hel dag växlar pr abonnent från 4 kr. till 1 krona, till och med lägre beroende på olika anspråk.

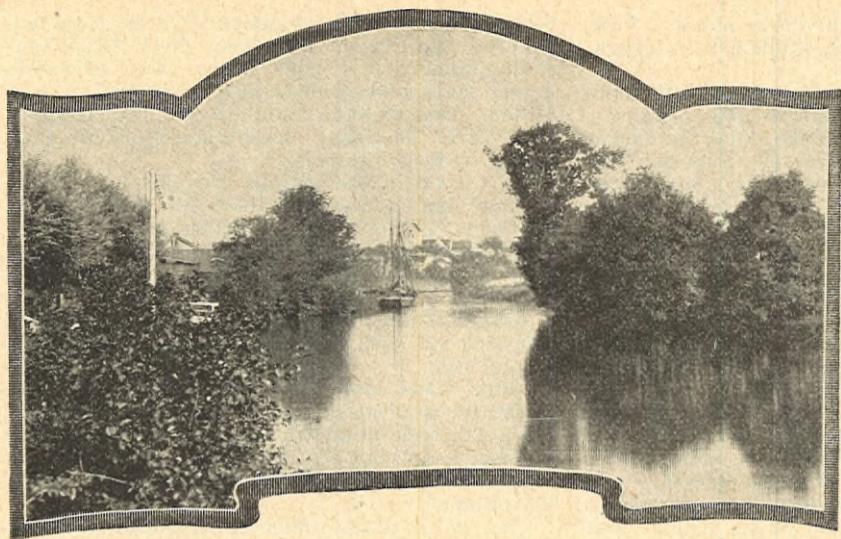
Till dessa etablissement har på sista tiden kommit *fröken Dagmar Hviids pensionat*.

Detta etablissement, som ligger på höjden tätt invid den förtjusande rosodlingen, blef färdigt till början af fjolårets säsong och är i främsta rummet afsedt att utgöra ett godt hem för unga flickor, som behöfva besöka brunnen, men icke äro i tillfälle att göra det i anhörigas sällskap och under deras beskydd.

Fröken Hviid är, såsom namnet ger vid handen, af dansk börd, men har ett antal år

SOCIETETS- OCH RESTAURANTBYGGNADEN.

VY FRÅN RONNEBYÅN.

varit bosatt i Sverige, i Karlskrona, där hon haft inackordering för skolungdom. Hennes goda värdinneegenskaper, hennes lugna, allvarliga och dock behagliga sätt vunno där lätt hennes inackorderingars aktning och varma tillgifvenhet, och under den korta tid, hon varit verksam vid Ronneby, hafva dessa hennes egenskaper äfven där gjort sig gällande med samma goda resultat.

Utom det antal rum, som kunna vara att påräkna i restauranten och pensionatet, har brunnsbolaget på utvaldt vackra platser å området uppfört ej mindre än 11 villor, som uthyras, så att antalet disponibla rum å brunnsområdet utgör öfver 400. Å området mellan brunnen och Ronneby stad finnas en hel del enskilde tillhöriga villor, som ock helt eller delvis kunna få hyras, hvarjämte många privatpersoner i den trefliga, idylliska staden uthyra rum åt brunns-gäster. Det behöfs också med den starka frekvens brunnen har. Så som den nu är inrättad, kan den på en gång mottaga öfver 2,000 kurgäster.

Verkställande direktör i brunnsbolaget är sedan 1883 majoren *Ernst von Heidenstam*. Det är egentligen under hans tid, som det stora om- och nydaningsarbetet utförts. Under den tiden tillkom Rönningeområdet, societets-huset å brunnsplanen refs och det nya å sin fria, solbelysta höjd byggdes. Det är särskildt åren 1895—97, som äro anmärkningsvärda i fråga om anstaltens omskapning, men för hvarje år har man alltid någon betydligare nybyggnad eller omskapande af något gammalt för händer.

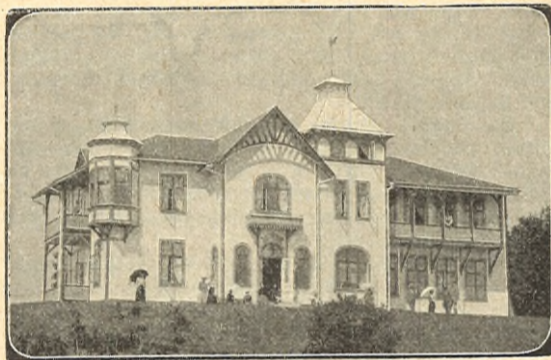
Öfverläkare är sedan år 1901 docenten vid Karolinska institutet d:r John Sjöquist, som efterträdde prof. Bendz, hvilken under många år fungerade som öfverläkare vid Ronneby. D:r S. har förut verkat som kurortsläkare vid Särö och Södertelje. Han har en stab af 4 biträdande läkare, hvarjämte ej mindre än 7 läkare, däribland professorerna Lindfors och Petré samt d:r Rietz enskildt praktisera. Tandläkare finnes ock att tillgå.

FRÖKEN DAGMAR HVIID.

Det skulle ju, om utrymmet tillät, kunna sägas ett och annat om brunns-lifvet, men jag skall ej länge uppehålla mig härvid, helst det väl icke torde i någon väsentligare grad afvika från många andra kurorters. Till utflykter i härliga omgifningar är här rikare, bekvämare tillfällen än på de flesta dylika orter. Såsom

ringar och odlade fält, slingra sig vägarna mellan kullar och dungar uppåt till brunnskogens högre belägna partier. Här träffa vi Trollsjön, en skogstjärn med all den romantik, som namnet låter ana, och längre upp ligger Skogshyddan bland furor, som sprida en frisk, kådig doft. Tätt invid har man den s. k. västra utsikten, som lämnar en hänförende

DAGMAR HVIIDS PENSIONAT.

öfverblick öfver Ronneby lilla stad med sitt pittoreska vattenfall och sina gamla kvarnar midt inne i staden, sin gamla ärevärdiga kyrka högst upp på krönet, vidare öfver brunnsanstalten och öfver den obeskrifligt täcka ådalen. Efter en promenad genom kuperad mark, där man med pietetsfull hand rört vid vildskogens behag, kommer man till ännu en skön utsiktspunkt, den »östra utsikten». Från denna ser man knappt en byggnad, men i stället stämma skogens högtidliga ensamhet och det i bakgrunden glimtande hafvet själens strängar i en annan tonart.

Hela nejden erbjuder, som förut antydts, en den mest förtjusande omväxling, men det som gifver densamma sitt särskildt fängslande behag är den kraftiga vegetationen och den slösande rikedommen på olika slag af löfträd och buskväxter. Hvarje liten ängsbacke och väggkant bjuder ögat ett fullständigt frässereri. Växtligheten i den djupa myllan är så kraftig, att blad och årsskott upp-

en ovillkorlig förtjänst må här anmärkas, att man förstår att roa och förströ sig utan någon direktion för nytta och nöje.

I stället skall jag yttra något om brunns-parken och dess yttre gördel, brunnskogen. Parkenerbjuder, hvar man än vänder sig, de härligaste partier med den mest omväxlande karaktär. Från brunnsplanen med de skuggrika alléerna af hundraåriga jätteträd, därifrån perspektiv öppna sig öfver gräsmattor, rosenplanter-

MAJOR E. VON HEIDENSTAM.

DOKTOR JOHN SJÖQUIST.

nå dimensioner, hvilka för ett uppsvenskt öga äro rent af förvånande.

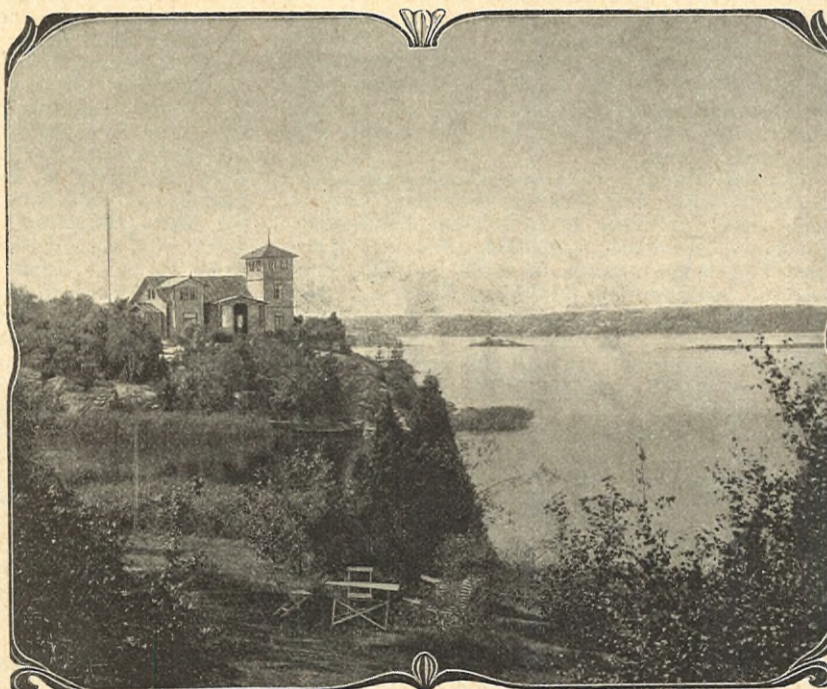
Om jag i all denna härlighet skulle utpeka en punkt, som alldeles särskildt fängslat mig, så blefve det *Karön*, hvilken för öfrigt har det intimaste sammanhang med Ronneby brunn. Här ligger det stora, tidsenliga kallbadhus, som tillhör brunnen, och man kommer dit medels en uppfriskande ångslupsfärd på cirka 20 minuter. Här finnes restaurant i privat ägo, vackert belägen, och en hel del förtjusande villor, där ock en del badgäster pläga bo. Här är en fågning i linjer, en ljum och dock frisk luft, en glad solglans öfver land och vatten samt en vegetation så rik, att man har svårt för att finna ord, då man vill skildra denna tjusande ö. Den stora rikedommen på vild kaprifolium och andra klängväxter, som här bilda stora och täta snår, ger växtligheten en sydländsk karaktär och till mångfalden af skogs- och ängsblommor sällar sig här hafsstrandens egendomliga flora samt en rik och lifvig fågelvärld.

L. A. AHLGREN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

PRINSESSAN ANNAS gravvård i Thorn. För ett par år sedan gjorde professor E. Wrangel i Lund i en uppsats i Idun den svenska publiken uppmärksam på, att Vasaprinssessan Annas gravvård i Mariakyrkan i Thorn alldeles höll på att förfalla och att från svensk sida något borde åtgöras till gravens restaurering. Ett upprop om penningbidrag infördes i Idun med det glädjande resultat, att ett restaureringsarbete kunde komma till stånd.

I dagarna har professor W. tillsändt oss ett urklipp ur en i Thorn utkommande tidning, i

VY FRÅN KARÖN.

hvilken notis läses om nämnda restaureringsarbete följande:

»Stenhuggeri- och bildhuggeriarbetena i St Mariakyrkan i och för restaureringen af prinsessan Annas gravvård skrida nu snabbt framåt under bildhuggaren Stills från Marienburg ledning och torde blifva färdiga under loppet af de närmaste dagarna. De å figurerna felande armarna äro utförda i carrara-marmor och skola fästas med gips och messingsnitar. Prinsessans gravvård står på ett hvalf; vid undersökningarna, som föregingo restaureringen, lösbrötos några stenar ur detsamma, hvarvid man nere i hvalfvet upptäckte ett skelett. Dock torde detta näppeligen vara prinsessan Annas, som väl bör ligga i sarkofagen.»

Denna tidningens åsikt delas emellertid icke af prof. W., som anser högst sannolikt vara, att skelettet är prinsessans. Hon jordades nämligen därstädes flere år innan monumet med marmor-sarkofagen blef färdigt. Det torde rätt ofta vara fallet att prakt-sarkofagerna endast stå där symboliskt, under det att de döda hvilat i jorden därunder.

*

HANDARBETETS VÄNNER har för närvarande i sin lokal vid Brunkebergstorg anordnat en intressant utställning af en samling äldre och nyare konstbroderier, hufvudsakligen af allmogetyp, som förtjänar att af allmänheten beaktas. Äfven en del nya kompositioner förefinnas. Det hela utgör en mycket tilltalande exposition och innehåller åtskilligt uppslagsgifvande för vår textil-industri.

»GIFTA SIG FÖR PENGAR...» EN SKÅNSK BYGDESKILDNING AF NELLA NORRVALL.

FORTS. FR. N:R 11.

ALLA DESSA tankar foro blixsnabbt genom Beths hufvud, under det hon gick salen rundt och hälsade på de andra gästerna. Hon var nästan glad öfver att Lina var med, ty åsynen af den flicka, han förkastat, blott för att söka ut en med ännu mera af de jordiska skatterna, kom hennes egen stolthet att resa sig med dubbel styrka. Nu kände hon sig stark nog att möta hvad som helst, t. o. m. om ett afgörande komme redan i kväll.

»Jaså, detta var Beth, rike-Jeppas firade dotter.» sade Lina, i det hon vände sig till sin kavaljer, som nu hade blifvit så märkvärdigt tyst och sluten. »Ja hon ser då ut att ha reda på sina pengar till sista öret. Det kan ju också behövas, ty Märten Sonesson lär inte kunna räkna så långt. Förskräckligt högmodig ser hon ut, och det lär hon ju vara också, har jag hört.»

»Ja, kanske det. Jag känner henne så litet,» svarade Assarsson och såg stelt mot dörren, där några nya gäster uppenbarade sig.

En stund senare, då ett par väninnor kommo fram till Lina, gick John ut i förmaket, som låg intill salen, och genom hvars öppna dörr han stod och betraktade de dansande. I lätta, hvirflande ringar sväfvade paren burna af musikens toner genom salen. En ung student förde Beth i dansen. Assarsson tänkte underliga tankar, där han stod lutad mot dörrposten och lät blicken följa det vackra paret.

Hvarför skulle just hon vara rike-Jeppas dotter? Hvarför skulle hon, den fagrade bland kvinnor, vara den guldklimp, kring hvilken alla krälade. Om hon varit en fattig tjänstflicka, eller ett torparebarn liksom han själf, ja, då skulle han följt henne som en skugga och lärt henne älska sig. Men nu — nu skildes de af ett omätligt svalg. Visserligen var detta fyllt med blanka guldmyn, men dessa brände honom nu som eld, och hans hustru hade hon aldrig kunnat blifva, t. o. m. om hon älskat honom.

Men Beth föraktade honom. Han såg det nyss, och han hade sett det hvarje gång, han råkat henne sedan den olyckliga söndagen förra sommaren. Då hade hon rätt att göra det, fastän det då en enda kort sekund sett ut, som om hon hyste helt andra känslor för honom. Detta var naturligtvis misstag — men hvarför hatade hon honom? Därtill hade hon ju ingen som helst rätt. Hade han framfört sitt frieri, hade det varit en annan sak. Var det manne personlig antipati? Eller var det måhända därför, att han var torpareson och hon dotter af en gammal rik bondesläkt. Sak samma hvilket för öfrigt. Hennes kärlek ville han ej vinna, han kunde ju icke mottaga den numera. Men den aktning han åtnjöt af alla

andra, den fordrade han äfven af henne. Ville hon icke gifva den frivilligt, skulle han — tvinga henne.

Längre fram på kvällen, då man afbrutit dansen för att intaga förfriskningar, såg Assarsson Beth sitta tillsammans med några andra ungdomar vid ett litet bord i ena salshörnet. Som han var god vän och intim bekant med nästan hela kottet, och det ännu fanns en plats ledig, tänkte han sluta sig till det lilla sällskapet, men slogs plötsligt af en, som det tycktes, lycklig tanke.

Han gick först bort till serveringsbordet och tog ett fyllt vinglas, hvarefter han närmade sig det lilla fridlysta hörnet. Som vanligt bland allmog ungdomen var Assarsson du med de flesta af sina bekanta. Bland det lilla sällskapet, till hvilket han nu sällade sig, fanns blott en enda utom Beth Nilsson, med hvilken han icke lagt bort titlarna. Denne, en ung landbrukareson från orten, var en otreflig person, som, vräkig och viktig, brukade kritisera andras bildning och skryta med sin egen, ehuru den senare till största delen var förvärfvad — på ortens hotell. Hos Assarsson fann denne unge narr ingen sympati, och han hade därför alltid undvikit honom så mycket som möjligt.

Men »ändamålet helgar medlen», tänkte unge John, i det han med höjdt glas gick fram till bordet.

»Får jag kanske ha den äran, herr Märten-son?» frågade han och stötte sitt glas mot den omtalade herrns. »Som jag är vän och bror med hela sällskapet för öfrigt, så kanhända också vi kunna *dua* hvarandra,» tillade han i det han drog den tomma stolen ut från bordet.

»Ja naturligtvis,» snörfade unge herrn och steg bullrande upp från bordet.

»Ah förlåt!» Assarsson vände sig bugande mot Beth, som om han först nu observerat henne. »Jag står ju och talar öppen osanning, jag glömde ju fröken Nilsson. Men vi ha ju förresten träffats flere gånger nu, och kanske jag äfven därvidlag får ha den äran?»

Han höjde glaset mot den unga flickan, och denna kunde icke utan att väcka uppseende afslå hans begäran. Hon reste sig upp, under det en mörkröd sky drog öfver det hvita hullet. T. o. m. den bara halsen kring det glänsande pärlsmycket blef flammande röd.

John Assarsson såg det, och en blix af triumf glimtade fram ur hans trofasta ögon. Den försvann likväl genast, ty blicken ur de klara flickögonen, hvilken full och öppen mötte hans egen, var som slagen af skräck. Och det var icke utan, att John ångrade den förödmjukelse, som han, enligt sin egen öfvertygelse, låtit den stolta flickan vederfaras. Att hon tog det som en förnärmelse, det visste han ju, men hvad det där skrämde uttrycket skulle betyda, det kunde han icke förklara, hur mycket han än grubblade däröfver.

Då han en stund senare dansade med Beth, och under en af pauserna begagnade sig af det förtroliga *du*, kände han blodet fara hett genom ådrorna, och han höll nästan på att glömma alla sina stolta föresatser. Hon å sin sida behöll likväl alltjämt sitt reserverade lugn, och hennes kavaljer märkte snart, att hon undvek att tilltala honom blott för att undslippa säga *du*. Detta harmade nog Assarsson, men det styrkte honom också i den föresats, som han längesedan fattat, att tala uppriktigt med Beth. Strängt taget hade han ju felat mot henne, men — af oförstånd. En förening dem emellan var ju omöjlig, till och med om han hos henne förmått väcka genkärlek. Han skulle icke, efter hvad som förefallit, vågat göra henne till sin hustru. En sådan kvinna som Beth, så stolt, så vaken, så känslig, skulle aldrig kunnat glömma, att hans första närmande hade varit begär efter föräldrarnas egodelar. Detta något skulle alltid som ett skrämmande spöke stått emellan dem, om hon älskat honom än så högt, ja, lika lidelsefullt, som han kände sig mer och mer dragen till henne. Hellre dock ett förfeladt lif för honom ensam, än en half lycka vid hennes sida. Plikten bjöd honom till och med att försaka ett närmande, han fick inte ens försöka att vinna en lycka, som hon, och hon allena hade kunnat skänka honom.

Lyckligtvis — fastän nog sved den tanken ibland — tycktes hon knappast kunna fördraga, ännu mindre lära älska honom. Hon skulle därför aldrig få veta, hur gränslöst, ja nästan vanvettigt hon var älskad just af honom, just af den man, som för ett år tillbaka hade mer omtanke om sin fallfärdiga ladugård, än om alla kvinnor i världen. Aldrig skulle hon få ana, ännu mindre veta det, men hennes förakt hvarken ville eller kunde han bära.

Kvällen var lugn och stilla. Stormen, som rasat flere veckor, hade nu lagt sig till ro. På förmiddagen hade snö fallit, och den hvita skruden, visserligen fin och len som svandun, tyngde ändå trädens grenar ned mot jorden. Det var fullmåne, men himlen var betäckt med lätta moln,

och det låg en stilla, drömmande ro öfver slätten. Naturen låg liksom i undran, öfver hvad som skulle komma, vår eller vinter, regn eller snö, denna tysta undran drog liksom himlen närmare jorden. Den dallrade i den disiga luften, den gled fram öfver de frusna markerna och gjorde tystnaden dubbelt förnimbar.

De skrofliga stammarna af pilträden, hvilka kantade landsvägen, voro blott till hälften täckta med snö. Till hälften hvita, till hälften grå, klufna och förkrympta, sågo de i dunklet ut som de skrämmande, förvridda bilderna i någon gammal hemsk sagobok.

Därpå tänkte likväl icke de två människobarn, som sida vid sida, men ändå vidt skilda, vandrade vägen fram.

John hade mött Beth i förstugan och bedt henne gå med ett slag på vägen utanför gården. Hon, som hade anat, att en sådan begäran skulle komma, hade med ett kort »ja» svept kappan om sig och med oroligt klappande hjärta följt honom ut i dunklet.

En stund gingo båda tysta liksom rädda att förråda sina tankar. Så började han tala, först ängsligt, liksom sökande, men sedan lugnt, klart och öfvertygande.

Under det de nu gingo af och an i den dunkla allén fick hon höra hans lifs historia. Han dolde ingenting. Han sade henne ärligt och uppriktigt hur han hade stridt och kämpat med sig själf och sitt bättre jag, innan kärleken till mammon, eller rättare till den fallfärdiga ladugården, fått öfvertaget. Kvinnan var honom fullkomligt likgiltig, och han trodde sig vara oätkomlig för allt hvad kärlek hette. Och det var på grund af den öfvertygelsen, som han hade vänt sig till slättens rikaste flicka.

»Men,» fortsatte han, »ett vill jag dock tillägga. När jag första gången såg in i dina ögon, Beth, då förstod jag, att du icke var någon handelsvara, icke en som utan vidare lät sig köpas och säljas. Därför drog jag mig också tillbaka, trots det, att jag visste mig vara gynnad af din far. Kanske skulle jag sedermera vänt mig åt annat håll, om icke allt med ett slag hade förändrats. Jag skulle måhända kunnat —»

»Vända tillbaka till Lina,» kunde inte Beth låta bli att afbryta.

»Jaså,» han log. »Hur djupt du hatar mig, tyckes du inte alltid ha slagit döförat till, när man talat om John på Rydebo —»

»Ja, det är nog sant, att man i byskvallret varit nog vänlig att gifva bort mig med fröken Lina. Som jag icke själf är begåfvad med några yttre företräden, har jag ju ingenting att fordra i den vägen, och man har väl därför ansett saken som självklar. Men jag anser mig äfven därvidlag fullkomligt ofarlig, och jag kan försäkra att hvad fröken Lina beträffar, så har hon då inga hjärteklar för min skull. Hon har efter hvad jag tror, icke mera intresse för min person än du, Beth, och då förstår du nog, att mina aktier stå tämligen lågt äfven hos min granne.»

Beth var glad att månen gått i moln. Nu kunde han ju icke se färgskiftningen i hennes ansikte vid den, kanske ändå rätt träffande jämförelsen.

»Du tycker kanske det är underligt, efter hvad jag nu berättat,» sade Assarsson efter en stund. »Man hvad mig själf beträffar, så skulle jag aldrig varit istånd att förena våra öden — Linas och mitt, menar jag —. Jag kan inte med hennes ögon. Far brukade säga, att det enda jag i yttre afseenden hade att skryta öfver, var min breda rygg och mina hårda näfvar. Men trots detta, och trots all den cynism du nu fått höra, skulle jag ändå icke kunna lefva ett helt lif vid sidan af en själlös varelse.»

»Jaså, jag trodde annars, att det var bara därför, att Lina icke är rik nog. Hon har ju — bara tiotusen.»

Han hvisslade.

»Nånå, det också. — Fastän du handlar ju fullkomligt konsekvent, efter hvad du i kväll fått höra från mina egna läppar. Men hvem skulle ha fällt det där sista yttrandet, som du betonade så särdeles starkt, om jag får fråga?»

»Det skulle — —»

Hon tystnade. Hon kunde icke uttala det förtroliga *duet*.

»Du,» var det naturligtvis. Men för all del, säg gärna herr Assarsson, eller herr patron, om *det* kanske blir stelt och sirligt nog. Genera sig icke, min bästa fröken Nilsson.»

»Du har själf sagt det, du och ingen annan.» Orden kommo stötvis och Assarsson tyckte nästan, att det låg gråt i rösten. Han teg en stund. Han måste kämpa med sig själf för att icke gifva vika för trollmakten i de veka skälfvande orden.

Du, du — —

Ack, om han hade fått taga henne i famn och kyssa orden från hennes mun! Men — hon var

rike-Jeppas dotter och dessutom hatade och föraktade hon honom ju.

»Ja, det är alldeles riktigt. Det ligger verkligen något under det där. Och man tyckes vara särdeles väl underrättad därborta i bygderna. Jag kan dock försäkra vid min heder — ifall du tycker jag har någon sådan — att det aldrig har sagts i en sådan mening, som man behagat tillägga det. Det var på en herrmiddag för ett par år sedan. Man brydde mig för Lina, och någon menade, att hon hade ju tiotusen kontant. Påverkad af den glada stämningen och utan en tanke på någon förnärmelse svarade jag öfvermodigt. »Det räcker inte, jag behöver dubbelt så mycket.» Förmodligen har man glömt tala om, att Lina far var med i sällskapet och skrattade lika hjärtligt som de andra åt skämtet. Ett förfuget ord från ett gladt lag borde man väl icke fästa sig vid, men jag har verkligen fått höra det igen flere gånger. Aldrig hade jag ändå väntat att få det, som ett hänfullt mothugg från dina läppar, Beth.»

Hon kände udden af det fina hänet, och svaret blef därför skarpare än hon velat.

»Det kvittar mig också lika hvad eller hvem. Du erkänner ju själf, att du tänker gifva dig för, eller rättare till pengar.»

»Tänkte göra det, Beth. Detta hör nu till en förflyten tid. Nu kan jag helt enkelt icke göra det, ty emellan den gången, jag trädde in på din fars gård och den dag, som i dag är, ligger mitt lifs roman. Nu vet jag, att jag med lugn skulle kunna se min gård störta samman bit för bit. Jag skulle med glädje kunna börja som dagakarl på nytt, allt skulle jag vara istånd till för den kvinna, jag älskar. Men det hör ju inte hit. Nu vet jag i alla fall, hvad skalden menar, när han säger:

»Du är mig kär, du är mig kärast,
Af allt hvad lifvet äger kärt.
Hvad renast gifs, hvad högst, hvad skärast
Jag i din själ mig finna lärt.
Du är mig kär i fröjd och smärta,
Och skiljer ödet grymt oss åt,
Jag hviskar än med krossadt hjärta,
Du är mig kär.»

De hade hunnit slutet af allén, och Beth såg i halfdunklet, hur hans ögon glödde, och hon hörde äfven hur rösten skälde, när han citerade de vackra, varma orden.

Hur högt måste han icke älska henne — den andra —

Beth tänkte på Simeons, den gamle profetens ord: »Ett svärd skall gå igenom din själ.» Hon tyckte, hon kände något liknande i detta förskräckliga ögonblick —

Hvad menade i alla fall denne besynnerlige man, som var så olik alla andra, och som nu med sådan hänförelse talade om sin kärlek — till en annan. Hvad ville han henne själf egentligen? Häna henne. Eller ville han måhända hämnas för all den ringaktning, den köld, hon visat honom. Förstod han kanske, att hon älskade honom och ville med sin bikt på ett skonsamt sätt stöta henne tillbaka. Om han visste det. Ah, det vore allt för grymt. Hon ryste till, då en sakta vindil gled förbi dem.

»Du fryser, Beth.»

Rösten var vek, och han räckte fram båda händerna för att svepa kappan tätare om henne, men hon drog sig nästan förskräckt tillbaka.

»Ja, jag fryser,» sade hon hårdt. »Låt oss gå in igen!»

De gingo tysta tillbaka, men just som Beth skulle vika af in på gården, ställde John sig i hennes väg.

»Beth, ännu ett ord. Inte Märten, inte Märten.»

Han hade lagt ena armen om hennes axlar, och hans heta andedräkt berörde hennes ansikte.

»Hvad menar du?» Hon skakade handen bort och gick ett steg tillbaka, under det hon omigen frågade: »Hyad betyder detta? Hvem menar du?»

»Märten Sonesson naturligtvis. Du får inte gifva dig med honom, inte med denne vedervärdige penningträl. Du får icke göra det, Beth. Jag tål det icke.»

Beth såg på honom med gränslös förvåning. Var människan från sina sinnen? Nyss hade han stött henne hänsynslöst ifrån sig, sagt henne rent ut, att det var hennes guld och icke henne själf, som han i ett öfveriladt ögonblick velat vinna. Han hade medvetet eller omedvetet trampat hennes kärlek i stoftet och med svärmisk hänförelse talat om sin kärlek till en annan. Och nu — nu pockade han på rätt öfver den kvinna han försmått. Trots den hopplösa sorg, den gränslösa förtviflan hon i detta ögonblick kände, reste sig likväl stoltheten mot en sådan meningslöshet.

»Gå ur vägen!» sade hon med blixtrande ögon.

»Mig kvittar det lika, med hvem ni gifter er. Och hvad mig själf angår, tänker jag icke bedja er

om lof, ty ni har ingen som helst förmyndarerätt härvidlag.»

»Ni har rätt, förlåt mig!» sade han tonlöst och vek tillbaka. Och den vrdgade flickan gick förbi honom utan att bevärdiga honom med en blick.

En stund senare ångrade likväl Beth sitt handlingssätt. Det var naturligtvis af ren välvilja, han velat varna henne. Att gifva sig med Märten vore ju förfärligt. Assarsson hade ju alldeles rätt, och så bar hon sig så dumt åt.

Hon hade sett honom försvinna i ett af smårummen och gick efter för att med några vänliga ord söka försona honom. Hon sökte honom öfverallt, men han var försvunnen. Då hon frågade en af upppassarna, fick hon det svaret, att patronen var rest —

När Beth på natten åkte hem, gömde hon ansiktet i kappans mjuka pälsverk och grät bittert. Hon grät öfver sin hopplösa kärlek, öfver sin faders rikedom och öfver sitt eget förfelade lif.

*

Hväsande, frustande — dånande ut i stillheten rullade järnvägståget fram öfver den vida slätten. Det var tidigt på våren, i själfva löfsprickningen. Dagen förut hade skogen stått med slutna knoppar, men under natten hade den vecklat ut sin fagra ljusgröna mantel öfver de hvita sipporna, hvilka likt stora snöflingor täckte marken vid dess fot. Den fina doften från de fagra bokarna trängde in genom de öppna kupéfönstren, när taget ilade fram genom en af de små skogsdungar, hvilka lågo strödda här och där på slätten.

(Forts.)

KUNGL. TEATERN ger en repris af Donizettis »giffiga» opera »Lucrezia Borgia» med fru Östberg i titelrollen. Och just för att teatern förfogar öfver en så eminent sångartist som hon är, kan uppgräfvandet af denna tämligen föråldrade opera anses berättigadt, när fru Ö., utan öfverdrift sagdt, är en vokalt glänsande Lucrezia, som formligen berusar åhörarna med sitt instruments väljud och sin utomordentliga sångkonst. Fru Jungstedt var en elegant Orsini — för öfrigt den enda illuderande af de venetianska ädlingarne — och sjöng tredje aktens dryckesvisa med stil och bravur, och hrr Wallgren och Malm som hertig Alfonso och kapten Gennaro voro, minst sagdt, tillfredsställande.

Inropningarne efter operans slut togo nästan form af ovationer och gällde särskildt fru Östberg, som dock godhjärtadt delade med sig af bifallets myrra åt de af henne grymt giftmördade venetianarne, som finga sprakande lif af detta motgift och ej förrådade ens så mycket som litet knip i magen, då de, glada öfver återuppståndelsen, kommo in och bockade sig.

HENRIK IBSENJUBILEET & Dramatiska teatern firades med uppförandet af mästarens snillrika skådespel »Vildanden», som tyckes antaga allt viktigare proportioner hvar gång man återser det i rampluset. Eller är det icke som om dessa härligt piskande repliker om själfviskhet och andlig tomhet verkade med något af en jordbäfnings eruptiva kraft, som spränger bort den sceniska ramen och ställer ett stycke skälfvande lif inför våra ögon?

Uttöret af det mäktiga dramat var öfver hufvud taget godt. Hrr *Palme* och *Personne* som Hjalmar Ekdahl och doktor Relling voro hvad de tillföre varit i dessa uppgifter: den förre något ojämn i spelet, men i uppfattningen konsekvent, den senare alltigenom förträfflig. Fru Gina hade i frkn *Ahländer* en förstående tolkarinna och hrr *Envall* gaf karaktäristiskt den af lifvets kuggjul illa skamflade Ekdahl senior. Men föreställningens strålande punkt var fru *Bosse*, hvars Hedvig torde kunna räknas som denna intelligentas artists hitills förnämsta konstkapelse. Den barnsliga ljufheten och hängifvenheten, det unga själlifvets vaknande, glädjebrottnen, ångestkänslorna — allt tolkade hon med en säkerhet och en rörande innerlighet, fri från scenisk affektation, som stod mästarenskapet mycket nära.

Efter dramats slutakt deklamerade fru *Lindberg* varmt och enkelt en af hrr Frans Hedberg författad hyllningsepilog till diktaren, hvarefter en tablå visade ett antal af de Ibsenska scen-gestalterna, grupperade kring en byst af skalden

HYLINS Violtvål 612

HYLINS Liljekonvaljedoft

SÖDRA TEATERN. Om också *August Strindbergs* folk-komedi »Hemsöborna» i flere aiseenden lider af de svagheter, som pläga åtfölja dramatiserade romaner, och alltså ingalunda kan mäta sig med skärgårdsberättelsen af samma namn, bevarar den dock så pass mycket af den friska verklighetsvind, som hviner genom den mäterliga bokens sidor, af den kärva humor, som med glitter från solstänk och fiskfjäll spelar öfver dess figurer, att man med stort nöje ser den återupptagen på scenen. Södra teaterns utförande var också i det hela lof värdt. Hrr *Bror Olssons* framställning af den klipske drängen *Carlsson*, fröken *Magnusons* af änkan *Flod* och hrr *Viktor Lundbergs* af »lille Rundqvist» dröja särskildt i minnet såsom adeqvata uttryck för de bilder, den ryktbara berättelsen en gång i skarpa linier etsade in i vår fantasi.

VASATEATERNS PREMIÈRE AF »FLORODORA» ägde äntligen, efter allt uppskof, rum i söndags kväll. Om dess förlopp kunna vi dock icke yttra oss af det enkla skäl, att när vi vid föreställningens början infunno oss vid teatern, förklarades de för öfver en vecka sedan till just Florodrapremiären uttagna referentbiljetterna ogiltiga — det var icke kvällens »färg» och nya borde ha uttagits dagen förut, hette det. Det var verkligen så dags, att nu komma med denna upplysning, då icke en ledig plats i hela salongen stod att få! Den allra minsta hänsyn mot en press, hvars tjänstvillighet sent och tida af teatrarne tages i anspråk, borde väl dock ha förmått vederbörande att själfva i tid ordna biljettföråran genom att tillställa tidningsredaktionerna nya biljetter, då nu de gamla icke gällde. Det är sannerligen för mycket begärdt, att med otaliga viktigare ärenden dagligen öfverhopade tidningsmän skola kunna hålla reda på det ideliga och såväl mot publik som press ganska hänsynslösa krånglandet med hrr *Ranfts* premiärer. Då man nu icke ens hade den takten att söka godtgöra sin faute genom att åtminstone bereda en provisorisk plats i direktionens egen loge, hade vi intet annat än att vända inför de stängda dörrarna för att till Iduns läsekrets med dessa rader öfverbringa budskapet om hrr *Ranfts* senaste artighet mot dess journalistiske representant.

KONSERTFÖRENINGEN gaf i lördags sin femte konsert, hvars första afdelning utfylldes af en enda komposition — en, men ett lejon, nämligen Schuberts c-dur-symfoni, skriven under den alltför tidigt bortgångne tonsättarens sista lefnadsår och utgörande så att säga hans svanesång. Den beundransvärda kompositionen med sitt underbart vackra andante, sitt klangfulla scherzo och sin praktfulla final erhöll ett alltigenom briljant utförande och torde få räknas till det bästa, den unga orkestern hittills åstadkommit. Andra afdelningen inleddes med en svensk nyhet, nämligen »Tomten», dikt för baryton och orkester af *Knut Bäck*. *Viktor Rydbergs* dikt, så vacker i sig själf, är dock bra litet ägnad att sättas i musik. Hrr *B:s* komposition lyckades ej heller väcka vidare intresse. Instrumenteringen var nog här och där ej oäfven, men det hela — äfven sångstämman, som värdadt utfördes af hrr *Forsell* — föreföll flackt och torrt. Ett anslående nummer var *Spohrs* romans för klarinett och orkester, där klarinettstämman alldeles förträffligt sköttes af hrr *Alb. Löfgren*. Ett par danser för orkester ur op. »Der Dämon» af *Anton Rubinstein* voro ganska originella, dock föga betydande. En präktig avslutning fick konserten i »*Wotans afsked*» ur »*Walkyrian*» af *Wagner*, ypperligt sjunget af hrr *Forsell*. Bifallet från den fulltaliga publiken var särskildt efter symfonien och slutnumret särdeles lifligt, och hrr *Aulin* framkallades upprepade gånger.

LEIPZIGER FILHARMONISKA ORKESTERN gaf sin första konsert på söndagen i Musikaliska akademien, hvars stora sal var ganska väl

besatt. Programmet upptog endast Beethoven och Wagner, af den förre hans symfoni nr 5, c-moll, af den senare förspelen till »Tristan och Isolde» samt »Mästersångarne», äfvensom »Waldweben» ur musikdramat »Siegfried» samt »Isoldes Liebestod» och trenne sänger med orkesterackompanjemang. Beethovens strålande symfoni med sitt tjusande andante och sitt nästan allvarliga scherzo, som så beundransvärdt öfvergår i den brusande finalen, utfördes synnerligen förträffligt och framkallade entusiastiskt bifall. Ganska förtjänstfullt utfördes ock det beundransvärda och öfverväldigande förspelen till »Tristan och Isolde», till hvilket nu omedelbart slöt sig »Isoldes Liebestod», som sjöngs med praktig, klangfull stämma och dramatiskt uttryck af fröken *Charlotte Huhn* från hofoperan i Dresden. Samma sängerska utförde likaledes ypperligt de trenne förtjusande sångerna af Wagner, konsertnummer som väl förtjäna att upptagas äfven här hemma hos oss. Fröken Huhn applåderades entusiastiskt och inropades flere gånger samt måste sjunga »Träume» dacapo. Efter slutnumret fick äfven liksom förut dirigenten hr *Hans Winderstein* mottaga publikens lifliga hyllning, hvilken han besvarade med att låta orkestern utföra förspelen till »Lohengrin».

De båda följande konserterna kunna vi först i nästa nummer redogöra för.

KONSTNÄRSPARET JÄRNEFELTS andra och — för denna gång tyvärr sista — konsert be- fäste än ytterligare det starka intryck af ett mog- nadt och målmedvetet konstnärsskap, som redan den första gaf. Fru Maikki Järnefelt är en glän- sande romanssångerska — dock icke endast glän-

sande genom sina röstmedel och deras tekniska behärskning, utan äfven *tändande* genom den sjä- liska intensitet, med hvilken hon genomtränger hvarje dikt, hon tar upp till tolkning. Vi skulle nummer för nummer kunna genomgå hennes pro- gram och på nästan hvarje punkt erinra, hur hon förde oss till *djupen* — men ett par exempel få vara nog. Hur trängde icke, i Schuberts »Erl- könig», piltens ångestrop: »Mein Vater, mein Va- ter, jetzt fasst er mich an! Erlkönig hat mir ein Leid's gethan! med en nästan förstelnande fasa till lyssnarnes hjärtan! Hvilken oändlig själfupp- gifvelsens dödströtthet flämtade icke ur slutstro- ferna till Krag's, af Melartin tonsatta, dikt: »O, Herre, jeg er meget træt, o, Herre skjænk mig hvile!»

Äfven denna gång framförde fru Järnefelt till sist med utsökt fulländning några sänger af sin make och berede därigenom den fulltaliga pu- bliken ett, tydligen med entusiasm gripet, tillfälle att utsträcka hyllningsstormen från den utmärkte sängerskan till den själfulle tondiktaren och ackompanjatören.

FRU IDA EKMAN, den tredje finska romans- sängerska, som på kort tid gästar oss, gaf sin första romansafton i måndags. Den andra gifves på fredagen denna vecka. För dessa båda få vi redogöra i nästa nummer.

PROFESSOR EMIL POULSENS första uppläsning i Musikaliska akademien ägde rum inför en fulltalig publik, som föreföll lifligt intresserad af den aktade konstnären och hans makas fina re- citationer. Emil Poulsen är, som man väntat, fort- farande en mästare i talets konst, och detta mäter-

skap framhåfdes pregnantast i hans recitation af Bisp Nicolas' dödsscenen i »Kongsemnerne». I Moli- ères »Fruentimmersskolan» tolkade fru Poulsen på ett mycket intagande sätt Agnes roll och där, liksom i Oehlenschlägers af saftig lyrik fyllda »St Hansaftenspil», dokumenterade sig prof. P. jämväl som en ypperlig komiker.

Men trots all förträfflighet i framsägandet gjorde sig uppläsningen en smula lång, kanske beroende på lokalens olämplighet, kanske också på från- varon af scenens ram. I söndags höll konstnär- paret en ny uppläsning, denna gång i Vetenskaps- akademien, hvarvid recitationerna upptogs »De ny- gifta» och scener ur »Köpmannen i Venedig», all- sammans lifligt senteradt af den publik, som kom- mit tillstädes.

N:R 6 AF DAMERNAS MUSIKBLAD, utgifvet af fru *Ellen Sandels*, har utkommit. Musikaf- delningen öppnas med en af *Schuberts* förnämsta romanser, som visserligen förut varit känd, men ej i den intressanta sättning, som här föreligger, och som helt nyligen upptäckts i ett kyrkoarkiv i Wien. För öfrigt innehåller numret en Mazurka op. 67 nr 1 af *Chopin* samt »Bagatelle», piano- stycke af kapten *Carl Hulthander*. I textafdel- ningen finner man, utom den sedvanliga musik- revyen från hufvudstaden, ett musikbrev från Göte- borg, slutet af uppsatsen »Chopin och kvinnorna», »Ur den berömde tenoren Marios minnen», musik- noter m. m. Vi rekommendera allt fortfarande »Damernas Musikblad» som en verklig skatt för alla musikaliska hem.

KÖKSALMÄNACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoders- kurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 29 MARS—4 APRIL 1903.

Söndag: Italiensk soppa; bruten hummer; stekta ryska höns med brynt potatis och salader; ananaspudding.

Måndag: Pepparrottskött med potatis; soppa på hallonsaft med manna- grynsflammeri.

Tisdag: Kockt fläskrygg med potatis; semlor med mjölk.

Onsdag: Falsk hare med brynt potatis; aprikoskompott med gräde.

Torsdag: Ärtor med fläsk; tunna pannkaker med sylt.

Fredag: Köttkorf med potatismos; hafresoppa med gräde.

Lördag: Köttsockpa med klump; kockt sik med skiradt smör och potatis.

RECEPT.

Italiensk soppa (f. 6 pers.). 1/2 hg. stjärnmakaroni, 2 lit. buljong, 2 msk. parmesanost, socker, salt, hvitpeppar, 1 msk. madeira, 2 äggulor, 1 dcl. tjock gräde.

Beredning: Makaronin sköljes väl och påsättes i kokande, saltadt vatten och får koka omkr. 1/2 tim. Den upphälles i durkslag och öfverspolas med kallt vatten för att ej klibba tillsam- mans. Buljongen kokas upp, och ma- karbonin nedlägges däri. Soppa afsmak- as med osten, kryddorna och vinet. Äggulorna vispas med grädden i sopp- skålen, och soppa tillslås under stark vispning.

Ananaspudding (f. 6 pers.). 4 äggulor, 2 ägg, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvit- peppar.

Tillpensling: 1 ägg, 2 msk. stöt- ta skorpor.

Till stekning: 2 msk. (40 gr.) smör, 4 dcl. buljong eller vatten. **Sås:** 1/2 msk. (10 gr.) smör, 1 msk. mjöl, köttjus.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i het vatten, skäres i tärningar och drifves 3 ggr. genom köttkvarn. Späcket skäres i fina strim- lor. De stötta skorporna blandas med mjölken och de uppvispade äggen samt få stå och svälla 1 timm. Köttet arbetas 1/2 tim., hvarefter hopbland- ningen jämte kryddorna tillsätts. Fär- sen arbetas ånyo 1/4 tim. En panna smörjes med kallt smör, färsen ned- lägges däri, formas till en aflång bulle, som tillplattas på sidorna, så att den den liknar en harrugg och späckas tätt med de fina späckstrimlorna, penslas med ägget samt beströms med de stötta skorporna. Färsen får steka i ugn om- kring en timme och påspädes med den kokande buljongen, litet i sender, samt öfveröses hvar 10 min. Den upp- lägges på varmt serveringsfat, skäres i vackra skivfor och garneras med brynt potatis och persilja.

Mannagrynsflammeri (f. 6 pers.). 6 dcl. oskummad mjölk, 3 msk. mannagryn, 1 msk. socker, 3 msk. sul- tanarussin, 3 bittermandlar, 2 hela ägg.

Beredning: Mannagrynen sköljas väl. Mjölken kokas upp och grynen tillsätts under jämn röring tillika med sockret, de sköljda och förvällda rusinen samt den skällade och rifa mandeln. Massan får koka, under stän- dig röring, till en tjock gröt, (omkr. 1/2 tim.) hvarefter äggulorna tillsätts en i sänder. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Flam- merin hälles i en vattensköld porslins- form. Stjälpes upp, då den är kall och serveras till saftsoppa.

Falsk hare (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt oxkött, 2 1/2 hg. svinkött, 1 hg. späckfläsk, 4 ettöres skorpor, 2 kkp.

mjöl, 2 ägg, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvit- peppar.

Tillpensling: 1 ägg, 2 msk. stöt- ta skorpor.

Till stekning: 2 msk. (40 gr.) smör, 4 dcl. buljong eller vatten.

Sås: 1/2 msk. (10 gr.) smör, 1 msk. mjöl, köttjus.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i het vatten, skäres i tärningar och drifves 3 ggr. genom köttkvarn. Späcket skäres i fina strim- lor. De stötta skorporna blandas med mjölken och de uppvispade äggen samt få stå och svälla 1 timm. Köttet arbetas 1/2 tim., hvarefter hopbland- ningen jämte kryddorna tillsätts. Fär- sen arbetas ånyo 1/4 tim. En panna smörjes med kallt smör, färsen ned- lägges däri, formas till en aflång bulle, som tillplattas på sidorna, så att den den liknar en harrugg och späckas tätt med de fina späckstrimlorna, penslas med ägget samt beströms med de stötta skorporna. Färsen får steka i ugn om- kring en timme och påspädes med den kokande buljongen, litet i sender, samt öfveröses hvar 10 min. Den upp- lägges på varmt serveringsfat, skäres i vackra skivfor och garneras med brynt potatis och persilja.

Smör och mjöl sammanfråsas, kött- jusen påspädes litet i sender och säsen får koka 10 min. Serveras i särskild säsakål

Aprikoskompott (f. 6 pers.). 3 hg. torkade aprikoser, 2 kkp. kross- socker, 4 kkp. vatten, franskt vin efter smak.

Beredning: Aprikoserna sköljas väl i ljumt vatten och läggas i blöt öfver natten i det vatten, hvaraf sockerlagen skall kokas. Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Aprikoserna nedläg- gas däri att koka, tills de äro klara.

då de upptagas med hålslef och läggas i en glasskål. Lagen hopkokas och franskt vin tillsättes, hvarefter den slås öfver Aprikoserna. Kompotten serveras med vispad gräde.

Kockt sik (f. 6 pers.). 1 1/2—2 kg. sik, 2 tsk. ättika, 3 msk. salt, 3 dcl. vatten.

Sås: 1 1/2 hg. skiradt smör, saften af 1/2 citron.

Till garnering: Hackad persilja. **Beredning:** Fisken fjällas, öpp- nas, urtages och sköljes väl samt tor- kas med en fiskhandduk och ingnides med saltet och ättikan. Den nedlägges i ljumt vatten med ryggen uppåt och får hastigt koka upp, hvarefter fisk- kitteln drages åt sidan, och fisken får sakta koka omkr. 20 min. Den upplägges genast på varmt serverings- fat och beströms med hackad persilja. Smöret skirras, blandas med citronsaften, och serveras i särskild säsakål.

EN MODERN PRATMA- KARE. TECKNAD AF —ER.

Känner ni möjligen herr Malén... Ja, jag vill inte säga att ni lidit någon egentlig förlust af att icke lärt känna honom. Ni har endast gått miste om ett godt inåtvändt leende och det kan ju anses som en förlust i dessa hårda och allvarsamma tider.

Jag skall emellertid presentera herr Malén för er. Han är en ung man på några och tjugu år, med ett utseende, som starkt påminner om gubbarna på en tysk modeplansch, klädd fullständigt comme i faut och med ett sätt såsom en dandy. Hans pappa var rik och lämnade sonen vid sin död en större förmögenhet, hvilken denne har sökt att så hastigt som möjligt realisera —

men har ännu icke riktigt lyckats. Unge Malén, som föredrager att icke sköta något särskildt kall i världen, utan endast roa sig, har rest mycket, varit minst tio gånger i Paris, fem i London, tio i Italien och jag minns ej hur många gånger i Ryssland, och öfverallt har han umgåtts i de för- nämsta kretsar och i de förnämsta klub- bar och blifvit bror med hertigar, lordar och markiser. Det är med en säker suffisens han trattar dessa historier i alla tillfälliga bekantskaper han råkar och han blir till och med trodd, ty han talar främmande språk fullkomligt oge- neradt. Ibland händer att han, som bevis på hvilka bekantskaper han ute förvärf- vat, visar en diamanter, som han tillbytt sig mot en dito, af en lord, som blef hans vän i London, men det hindrar ej alls att en annan gång den frikostige vännen var en italiensk markis vid Rivieran. Hans unga lif är så upp- fylldt af spännande äfventyr, att de skulle med fördel kunna användas i en kolportageroman eller till en opera- text i Frihetsbrödernas stil. Den svada hvarmed han berättar är beundransvärd och öfvertygande och hans minne ganska säkert, såvida han ej ibland råkar taga fel på person och art, så att han blir trodd af dem, som icke närmare känna mannen. Han besöker endast våra för- nämsta restauranter och sällskapar end- ast med baroner, officerare och exotiska generalkonsuler, samt möjligen med nå- gra af våra unga teaterartister, för hvilka senare herr Malén bör utgöra ett högst intressant studium. Han talar med en viss likgiltighet om sin förmö- genhet. »Det kostar naturligtvis att resa som jag gör och lefva mitt lif — här i det lilla Stockholm kan man ju ej ens andas — tacka vet jag Paris! — och således har min förmögenhet smält en smula ihop — men jag har ännu ett

Köp SCHWEIZER-SIDEN!

Garanteradt solidt

Begär prof af våra nyheter i svart, hvitt eller kulört.

Specialité: tryckt sidenfoulard, randig Linon, Rä- och Tvättsiden till klädningar och blusar från 90 öre metern.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tull- och portofritt till bostaden.

Schweizer & Co. Luzern (Schweiz).

-Export-

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
 rekommenderar sin
LITOGRAFISKA ANSTALT
 CHROMOPLANSCHER
 AKVARELLTRYCK
 SKYLTAR, PORTRÄTT
 KARTOR och VETENSKAP.
 LIGA ARBETEN
 BREFKORT I FÄRGTRYCK
 samt alla slags VARDEPAP.
 PER och AFFÄRSTRYCK

FÖRSTKLASSIGT

hustru! — »Hvad, är ni gift?» — »Ja visst, se'n ett par år.» — »Förlåt, hvem är er hustru?» — »Vet ni icke det — har ni icke sett det i tidningarne? Det är operasångerskan, baronessan Clotilde Langenfeldt-Frökenborg von Himmelsfröjd-Sönderskiöld... en charmant kvinna... mycket uppuren i Ryssland!»
 Ja, herr Malén har hunnit med betydligt vid så unga år och hur långt skall han ej hinna, om han får leva.
 Han är intressant att studera, herr Malén, och ytterst underhållande, såvida man är vid godt humör och har tålmod, ty fantasirikedom är en sällsynt gåfva nu för tiden.

N:r 117. Hvilka äro de betingelser, som fordras, för att få tillstånd att kopiera oljemålningar i Nationalmuseum? Skall afgifft läggas och huru mycket? Till hvem skall man vända sig för att vinna tillstånd för kopieringen?
 Alma B.-d.

N:r 118. För ungefär 12 å 15 år sedan fanns i närheten af Varberg en liten enkel och anspråkslös hafsbadort, benämnd Kärra. Kan någon upplysa mig om, huruvida denna badort existerar ännu, och om man kan å denna förr så idylliska plats slå sig ned ett par månader i sommar för att riktigt hvila ut samt njuta af de härliga hafsbaden? Brukar läkare uppehålla sig på platsen under somrarna? Huru långt är det till närmaste station på västkusten? Hvad är ungefär priset å 1 rum och kök pr månad? Kan mjölk, smör o. d. erhållas på platsen?
 Mångårig prenumerant.

N:r 119. Skulle någon vilja upplysa mig om, hvad som fordras för att bli sjuksköterska? Måste man ovillkorligen ha praktisk öfning, innan man kan bli antagen vid någon kurs, och är det någon viss ålder föreskrifven? Är man för gammal vid 34 år?
 Ninni.

N:r 120. För några år sedan förekom en längre uppgift, som jag vill minnas af »fru Brita», angående badorter, vid hvilka platser beredas bättre obemedlade. Vore synnerligen tacksam, om någon kunde uppgifva numret eller — lämna den önskade upplysningen.

N:r 121. Oraklen i Ö synas ej mer i Iduns spalter. Hvarför? frågar
 Cera von E.
 N:r 122. På hvilken siffra bör man ställa en metronomen för att få lagom takt i vals, polka, polska, scottish, pas de quatre, marsch, menutt och gavott?
 Elsa.
 N:r 123. Hvarest i Stockholm (sjukhus?) kan änkefru från landsorten, behäftad med obotlig kräfta (har enligt läkares utsago endast några månader kvar att leva) få skötsel och vård?
 Pris?
 Tjänande dotter.

SVAR

ENHVAE af Iduns läsarinna uppmanas liftigt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfylltgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Fördes skul bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 25. Spenaten rensas, tvättas och kokas med mycket vatten 5 minuters tid, hvarpå man häller den i ett durkslag, begjuter den med kallt vatten, kramar ur den med en träslef och hackar den sedan ganska fin. Därefter lägger man hälften smör och hälften stekt fett i en gryta, låter en sked mjölk koka däri, tillsätter några skedar buljong eller 1/2 tsk. i litet vatten upplöst Liebigs köttextrakt, litet salt och stött peppar och låter spenaten blifva genomkokt däri. Den så tillredda spenaten slår man i ej alltför stora bleckdosor (högst af 1 kg. innehåll), tillöder dessa väl och kokar dem 2 1/2 timme i med salt mättadt vatten. Vid användningen lägger man dosan 1/4 timme i kokande vatten, öppnar den sedan, och innehållet är färdigt att serveras. I stället för bleckdosor kan möjligtvis glasburkar användas.
 Haidar.
 — Man kan plocka af spenaten, då den är torr, rensa den väl och sedan

ÖSTLIND & ALMQUIST.
 ARVIKA,
 Stockholm, Göteborg, Malmö,
 Vasagat. 50. V. Hamng. 18. Baltisarg. 10.
 Tillverkar endast förstklassiga
Flyglar, Pianinon,
 från 675 kr. och
Orglar,
 från 90 kr.
 Mångårig garanti.
 Äldre instrument tagas i byte.
 Guldmedaljer vid utställningar och musikautoriteters högsta erkännande.

lägga ner den hvarftals med groft salt i stora burkar. Detta är det bästa och enklaste sättet att lägga in grönsaker.
 Ingrid.

N:r 26. Öfver glasskivan utbreddes ett tunt tennblad, hvarpå gjutes ett tjockt lager kvicksilfver. Efter någon tid afhålles det fria kvicksilfret. Tennkviksilfret har då fastnat på spegelytan.
 Haidar.

N:r 27. Vänd er till fru M. P. n Eskilsäter, så erhåller ni den önskade sängen.
 N:r 28. Är naturligtvis beroende på det förhållande, som råder mellan de nyförlofvade och de personer, som skola besökas.
 Förhållandet till släktingar kan mängden gång vara af den natur, att en sådan skyldighet äfven där bortfaller.
 A. B.

Om mannen umgås hos de öfverordnade i det verk där han är anställd, så anses det helt enkelt som hans skyldighet att presentera sin unga fru, utan någon som helst »påstötning».
 Tant Gustafson.

N:r 31. Har försökt flere olika järnspislar, men funnit Huskvarnas vara bäst.
 Alice.

— Bolinders spislar har jag funnit utmärkta.
 Zandra.

N:r 31. Enligt många husmödrars utsago lär Näfvekvaren N:r 12 vara en af de bästa.
 Haidar.

par 'kåkar' kvar; som ge goda räntor, ända upp i fjärde våningen betalas trehundra för rummet — och det är ju icke så illa...» Och därvid blåser herr Malén ut ett rökmo'n af den fina havannan.

»Apropos Paris — fortsätter han — förflyttna sommarn kom jag dit igen och det på ett ganska lustigt och pikant sätt. Vi sutto, jag och baronerna R. och A., på Hasselbacken och hade slutat vår dinér och hade alla horriellt tråkigt, visste ej hvad vi skulle taga oss till. Då fick jag en idé — hur mycket pengar ha ni på er, mina herrar? — de togo upp plånböckerna och det befanns att de tillsammans hade fyrahundra kronor, jag hade sjuhundra och då föreslog jag, att vi med aftontåget skulle göra en tripp till Paris. Förslaget antogs med acklamation, vi telegraferade efter biljetter och reste utan vidare och utan bagage till Paris och hade förtjusande roligt under ett par månader — men fingo naturligtvis skicka hem efter mera pengar, men så kan jag säga vi hade roligt med besked! Se det klallar jag att leva!»

»I vintras gjorde jag en afstickare till Moskva — för att hälsa på min

FRÅGOR

ENHVAE af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Åro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 112. Vore tacksam få noggrann beskrifning på riktigt goda klimpar (med korinter) till köttspoppa.
 Mühlen.

N:r 113. Huru skall en imperialbyrås marmorskifva rengöras?
 Prenumerant H. E.

N:r 114. Finns några läroböcker i snabbskrift för själfstudium? Hvilken eller hvilka voro då lämpligast?
 Mia i Ebbegården.

N:r 115. Huru själf tillreda ett härvatten (eller olja), tillförlitligt och oskadligt, speciellt ägnat att göra håret mjukt och smidigt samt fritt från mjäll?
 Terab.

N:r 116. I samband med den stora basaren i Malmö 1901 för sanatoriet vid Skelderviken, hölls ett konstlotteri. Dragningen ägde rum under våren eller sommaren 1902. Hvilka nummer utföll med vinst, eller hur och hvar skall man få kännedom om dragningens resultat?
 K. K.

4 GULD MEDALJER

Göteborgs Rexfabrik

KONGL. HOF-LEVERANTÖR

Textilafdelningen

— THYRA GRAFSTRÖM —

Färdiga och påbörjade

BRODERIER

på siden, kläde, lärft och yllestramalj.

Mönster uthyras. Rekvisitioner från landsorten ombesörjas pr omgående.

NORDISKA KOMPANIET

5-7 Regeringsgatan • Stockholm

Har härmed äran meddela, att undertecknad öppnat förstklassigt

DAMSKRÄDDERI

i n:r 6 Regeringsgatan, 1 tr.,

under ledning af min son, flerårig damtillskärare i en af Paris största skrädderfirmor. Utlofvande ett elegant och stilfullt arbete till moderata priser samt väl sorteradt lager af prima engelska och franska nouveautéer, rekommenderar jag mig i välvillig hägkomst.
 Med utmärkt högaktning
JOH. SÖDERQVIST.

Allmänt erkändt som öfverlägset lösande och tillika välsmakande medel vid hosta, heshet, katarr och influensa.
 Säljes i askar å 30, 35 & 40 öre (5 olika sorter) på alla större apotek och hos alla välsorterade handlande i riket.
 Ensam agent S. J. Norman, Stockholm.
 Askarne äro ungefär dubbelt större än denna kliche.
 Begär alltid äkta
REGLISSE FLORENT.

Lungsiktiga!

Hvarför lider Ni och hvarför går Ni en för tidig död till mötes, då Ni genom ett naturligt läkemedel kan återvinna hälsa och krafter. Tillskrif »Amerikansk Behandling», Malmö, så sändes omgående recept hur medlet skall beredas och användas.

Intyg.

Jag tackar Er många gånger för det goda läkemedlet, får jag nu lof att bedja Er sända mig ett lika bra medel för att hålla min mage i ordning. Jag har så dålig matsmältning. Mycken tack för hvad Ni redan gjort för mig. Då nöden är störst är hjälpen närmast.
 Vänligen
 Anna Maria Knutsson.

Oöfverträffad 50öres Tvål

Försäljes af Parfym- och Speceri-handlande.
 Generalagent i Sverige för Parfumerie 4711 Köln, Emil Bosström, Stockholm.
 Telegramadress 4711. Rikets Telefon 4711. Allm. Telefon 4711.

Canfield Armlappar.

Utan sömmar. Utan lukt. Vattentåta.

Oöfverträffadt skyddsmedel för hvarje klädning.

Canfield Rubber Co.,
 Hamburg, Grosse Bleichen 16,
 Finnas i Stockh. hos Herm. Meeths och J. F. Holtz, i Göteborg hos Herm. Meeths.
 Endast äkta med vårt skyddsmärke »Canfield».

Garantibevist medföljer hvarje armlapp.

Tidafors Yllefabrik, Molkom,

emottager ull och stickulle eller eller filtade yllefall (såsom väfda användbara, Kidderminstermattor i stillrogna, präktiga jacquardmönster och varma rika färger.
 Prisbelönta fabrikat.
 Prover och prospekt sändas med nöje på begäran.

Sårfeber.

Till att motverka *svullnad, blodstockning och inflammation* vid fall af sår i följd af kruss- eller brännskador m. m. och därigenom hämma *sårfeber, värk* och *sveda* är Fil. Dr. P. Håkansson's Salubrin ett ständigt anlitadt behandlingsmedel af dem, som använt det enligt bruksanvisningen eller enligt af läkare gifven föreskrift.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos **Geijer & C:o.**, Stockholm.

N:r 32. Den otvivelaktigt bästa bok i nämnda ämne är: »Tom Tit's experiments» af Arthur Good. Rekommenderad och försedd med företal af rektor A. E. Hellgren. Pris 4:75 kr.

N:r 32. Köp »Hvarför och huru?» af Dr. Kahlmeter. Min bror fick den vid 14 års ålder och har ännu som 18-åring mycken nöje och nytta däraf.

— En bok, som torde lämpa sig för ändamålet, är Mebius och Lindskogs »Lärobok i fysik», en bearbetning efter Ganot's »Traité élémentaire de physique». Första delen, som afhandlar mekanik, innehåller 135 illustrationer och kostar 3 kr. 75 öre. Beijers Bokförlagsaktiebolag.

— Experimentboken af D. S. Hector, pris 1:75, kan rekommenderas.

N:r 33. Tredje melodien till »Kung Erik leker på lutan» af Ivar Hallström.

N:r 34. Som det alltför mycket skulle inkräkta på Iduns utrymme att besvara er frågor, ber jag att få hänvisa er till närmaste bokhandel, där det finnes många böcker, som innehålla sällskaps- och lekar (t. ex. Ungdomens bok).

N:r 35. Ni ämnar studera naturvetenskap, men ni nämner ingenting om, i hvilken del af naturens stora rike ni föredragesvis ämnar uppehålla er. Läs

då tillsvärdare Adolf Bonniers naturvetenskapliga läseböcker, hvilka äro populärt skrifna af framstående vetenskapsmän (Kobell, Masius, Huxley och Tyndall).

N:r 35. Illustrerad naturhistoria af F. Berge, pris 5:50, och Lärobok i Naturkunnighet af S. Almqvist och N. G. W. Lagerstedt, pris 3:50, rekommenderas.

N:r 36. Nya anshällsskolan i Stuckholm, V. Trädgårdsgatan 19. Föreståndarinnan fru Hedda Cronius. — Björnsnäs hushällsskola, adr. Nybonäs, Småland. Förestad. doktorinnan Hedvig Haglund. — La. Flenrie, Askersund. — Harstorp vid Motala. Förestad. fröken Lotten Nordgren. — Majorstaden E. Gadd's hushällsskola, Broby, Kristianstads län. Fru Eveline Möllers d:o, Sköfde. — Drottning Josefina's hushällsskola, Malmö. — Fru Stina Rodenstams i Huddiksvall samt fröken Hanna Nilssons i Östersund.

N:r 37. Fordringarna äro studentexamen samt afgangsbetyg från ett handelsinstitut.

N:r 38. In- och utländska sång- och praktfåglar erhållas från Axel Cohn, Drottningg. 44, Stockholm, samt från affären Mästersamuelsgatan 9, i tr., Stockholm.

N:r 40. Krusning af plymer sker med en slö knif, i det man drager fanstrålarna, några i sender, mellan tummen och knifven.

— Venetiansk tvål kokas ¼ timme med regnvatten i glaseradt kärl och vispas till skum. Med detta tvålvatten fuktas plymerna och dragas mellan fingrarna, så att orenligheten går ur. Sköljas därpå i ljumt vatten, inklappas i linne och redas väl ut. Några glödande kol läggas på en skyffel, och stött svafvel strös därpå. Plymerna hållas högt öfver svafvelröken och skakas tills de bli torra.

N:r 41. Då väfven är en all bred, väger alnen i allmänhet 4 hektogram. — Skaffa er första delen af Moster Emmas väfbock, i hvilken lämnas beskrifningar

på mattor af olika slag. Boken erhålles mot postförsändelse från utgifvaren, fru Emma Andersson i Björstad (adress: Kuddby).

TIDSFÖRDRIF

BOOKSTAFSGÅTA.

I lök finns mitt *första*, men icke i käl — Du säkert det genast kan gissa. Mitt *andra* hos munkar man omöjligt täl, Det finns dock hos hvar abedissa. I ärter mitt *tredje* rätt nödvändigt är, I böner det ej uppenbaras. Mitt *fjärde* ej duger i päron och bär, I äpplet kan det ej undvaras. Mitt *femte* har haren och råttan också, Men icke kalkonen och gåsen. Mitt *sjätte* får icke i kakan ingå, Men väl uti sockret och säsen. Af snuset mitt *sjunde* så utgör en del, Men tobaken icke det känner. Mitt *åttonde* finns i vanilj och kanel, Men peppar hör ej till dess vännar. Mitt *nionde* syns i hvardendaste dal, Men ej uppå åsen och berget. Mitt *hela* får sökas bland städernas tal I älskade, urgamla »Sverget».

TREKANT.

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
2	6	4	7	
3	3	4	8	
4	4	7		
5	5			

Sifforna utbytas mot bokstäver, hvilka om de äro riktigt funna, gifva följande beteckningar.

- 1) en omtyckt växt,
- 2) ett mansnamn,
- 3) en toalett sak,
- 4) en mekanism,
- 5) en bokstaf.

GEOGRAFISK SAMMANSKJUTNINGSSARITMOGRYF.

Fig. I.

1	2	3			
1	×	6	×	7	×
2	×	4	×	8	×
3	×	3	×	9	×
4	×	5	×	10	×
5		4		8	

Fig. II.

1	2	3			
8	13	11			
×	12	×	8	×	9
×	4	×	3	×	5
×	7	×	7	×	12

Sifforna ersättas med bokstäver, hvilka om de äro rätt funna, gifva följande ortnamn:

- fig. I:
- 1) vattendrag i Sverige,
  - 2) stad i Turkiet,
  - 3) departement i Frankrike,
- fig. II:
- 1) stad i Nederländerna,
  - 2) stad i Ryssland,
  - 3) stad i Sverige.
- Därefter sammanföras de båda delarne, så att de bilda blott en figur och skall då den nya rad, som därigenom uppkommer, gifva namnet på en italiensk stad.

Foulard-Siden

i utvaldaste mönster från 90 öre, liksom sidenstoff af alla slag i upp-nått urval till billiga engros-priser, meter och klädningssvit till privatpersoner porto- och tullfritt. Profver franko. — Brefporto till Schweiz 20 öre.

Seidenstoff-Fabrik-Union
Adolf Grieder & C:o.
Kgl. Hofleverantör.
Zürich S. 52
(Schweiz).

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:r 12.

CHARADEN: Tak-lam-pan.
INITIALFÖRÄNDRINGSGÅTAN: Ål-lonborre.
LÄNKGÅTAN: Barometer: bar, arom, ro, Rom, om, meter, eter.
DIAMANTGÅTAN: 1) e, 2) blå, 3) bleka, 4) elefant, 5) åkare, 6) Ane, 7) t.
ARITMOMET: Skurborsten: brosk, borst, Sture, sur, burk, ruter, norr, tross, skursten.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Intresserad. Den lilla skissen återfinnes i n:r 12 af Idun för i år.
Greta B. Vi måste ställa oss obönhörliga till och med mot själva »Bönens ängel». *Hj. L-t.* »Seglar in i mörkret in på okänd trad!» — var det ja.
In spe. Vi skola göra vårt bästa.
M. G. H. Allt för trist!
J. J.
M. B. J.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»E. 18 år», Helsingborg. Annonsen kostar 3,40 pr gång.
»S.» Bjuf, torde ins. ytterligare 80 öre.
»Lisa», Gefle. 6 kr. för 2 ggr. 3 kr. pr gång.
»H. R.» Upsala, p. r., torde insända ytterligare 60 öre.

Sundsvalls Enskilda Bank

22 Fredsgatan 22.
Sparkasseränta ... 4 proc.
Uthyr Kassafack,
årshyra från 15 kr.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare **Sjöquist**
6 Sturegatan 6. Riks 45 91. Allm. 54 63.
Rådfrågningar 2-3.

Tandläkare **G. W. Widfond,**
Drottninggatan 74.
Artific. tänder från 2 kr. st., plombering m. m. Rikstel. 2754. Brunkeb. 2190

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr. J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

KÖP KOCKUMS EMALJERADE KÄRL
Världsberömda! Starka! Prisbilliga!

Fortfarande billigast! In-sänd kr. 1: 50 till **John Fröberg, Finspong**, erhålles 100 olika vy- och genrebrefkort. 1000-tals olika finnas.

Cyprolin (f. d. Ceolin)
är det förnämsta putsningsmedlet för koppar och mässing, gör ytan fullkomligt blank och ren utan att smutsa händer och trasor. Cyprolin är allmänt omtyckt emedan det blankar fort och väl. Cyprolin kostar 25 öre pr hos herrar minuthandlande. I parti hos **Holst & C:o** Tekn. Fabrik, Dalagatan 42, Stockholm. OBS! Varnas för efterapningar.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster.** Begär prisuppgifter från **Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.** (Försäljningsmag. Beridarebangs. 27, Sthlm.)

Gamla belysningsredskap
såsom stakar, armstakar, väggarmar och kronor för ljus eller gas, bords-, vägg-, tak- och golfampor för olja eller fotogen, lampeter, lyktor och lanternor, ljus- och lampskärmar, glas och kupor, skärm- och kuphållare, växtstapel- och porthållare, ljusknektar och ljussläckare, eldon och tändsticksställare, tändsticksådor och askar, ljusmanschetter och kronglas samt **gamla uppvärmningsredskap** såsom fyrfat, trefötter, eldgafflar och tänger, kaffe- och tekokare, spritkök o. d. köpas för **Stockholms gasverks samlingar.** Meddelanden och beskrifningar eller öck profsändningar, hvilka, om de icke inköpas, återskickas portofritt, torde åtföljas af prisuppgift insändas under adress: **Stockholms gasverk.**

Skönhet
kan icke förvärfvas, men är man i besittning af den, bör man äfven hafva kännedom om att kunna bevara den. För att uppnå detta resultat, bör man endast använda verkligt hygieniska specialiteter såsom **Crème, Puder** och **Tvål Simon.** Varnas för efterapningar och rekvirera Säljes öfverallt.

Hur användes **LIEBIG'S KÖTTEXTRAKT?**
¼-½ tesked här af upplöses i kokhett vatten, då en kraftig, felt- och limfri buljong genast erhålles. Tillsatt salt, något sopptett potatis eller bröd, så blir smaken densamma som vanlig köttsoffa har. Buljongens färg bör vara mörkgul, ej brun.
Drygare och mer ekonomiskt än kapslar & s. k. »flytande buljong».
Försäljes genom alla speceri- & delikatesshandlande.

En den svenska industriens triumf äro de af hofleverantörsfirman A. Wihl. Petris Grynfabriks A.-B. i Hvellanda tillverkade dietiska hafregryn. I motsatt till dussinvaror kunna de ej säljas till hvad pris som helst, men i förhållande till kvaliteten äro de mycket billiga. Då de för finmakaren med förstörd matsmältning äro den enda dietiska föda, som kan ersätta bordets njutningar, och hvarje frisk person, som är mån om hälsans bevarande, med glädje använder en så läcker vara till dagligt bruk, kan man lätt förstå, hvarför detta svenska preparat, trots all konkurrens från in- och utlandet, kunnat bibehålla alla finmakares bevägenhet och vinna en så framstående plats på den svenska marknaden.

Ressällskap.
En ung flicka (26), som är hemma i engelska språket samt resvan, är villig medfölja som sällskap till utlandet. Fria reskostnader o. vivre. Adr. »Z», Iduns exp.
Pour élèves étrangers externes.
Cours de préparation aux Examens de l'Alliance française et de la Sorbonne (du 1er octobre au 1er août).
Mlle F. Chalmendrey, Officier d'Académie, Directrice, d'un pensionnat.
Paris, 195 rue de l'Université.

4 meter tyg till en **Siden-Blus kr. 3:40.**
till högre pris, porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört **»Henneberg-siden»** från 85 öre till kr. 20:85 pr meter.
G. HENNEBERG, sidenfabrikant (k. o. k. hof.) ZÜRICH.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol · Cokes Anthracit Carré-Briketter
Varumärke

Rikstelefon
4 27
22 20
20 12

KONTOR:
22 Skeppsbron 22
5 Strandvägen 5
1 Parmätaregatan 1

Allm. Telef.
22 88
60 19
61 98

RIPOLIN För att tillmötesgå från flera håll uttalade önskingar expediera vi numera småburkar under 1 kg och penslar fraktfritt. Vid efterkräft tillkommer 15 öre. Å större burkar däremot från och med 1 kg. betalas frakten af köparen.
En bok om målning i hemmen
sändes gratis till en hvar, som därom anhallar.
LE RIPOLIN, Smålandsgatan 24, Stockholm.

Barngarderoben

alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda, utgifves äfven i år efter samma bepröfvade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 8-sidiga nummer, innehållande *ett åttiotal illustrationer* öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spädaste åren till vuxen ålder, och åtföljdt af *en stor dubbelsidig mönsterbilaga*, ersätter tidningen mångfaldt den ringa prenumerationssafgiften af 3 kronor pr år genom den nytta och den besparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.
Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera på prof, **ett halft år kr. 1: 60.**

Katrinelunds vårdanstalt.

Å denna under kongl. medicinalstyrelsen stående anstalt, emottages nerv- och sinnessjuka kvinnliga patienter. Närmare upplysningar erhållas af anstaltens föreståndarinna **Fru Elise Lennvall**, Katrinelund pr Malmö. Rikstelefon 915.

Lars Monténs

Neutrala Kärntvål till ylletvåt och Oleintvål till linnetvåt användes lämpligast sålunda:

1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 å 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvåt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 å 38 grader. Finnes hos de flesta specerhandlare samt i mina butiker.
Nr 19 Stora Nygatan. — Nr 29 S:t Paulsgatan.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

Iduns Modetidning.

N:r 6

nu utkommet och innehåller bland annat:

- 3 st. Sällskapsdräkter.
- 2 st. Vårkostymer.
- 3 st. Promenaddräkter.
- 2 st. Reformdräkter.
- 8 st. Barndräkter.
- 5 st. Bluslif.

Diverse Vårkappor och capes.
m. m. m. m.

Lösnummer 10 öre hos alla Iduns kommissionärer.

Prenumerationspris 1: 20 för halft år.

Fullständiga och korrekta mönster från ett af Stockholms förnämsta damskrädderier tillhandahållas såväl prenumeranter som lösnummerköpare af Iduns Modetidning till mycket billiga priser.

Nationaldräkter.

Tyger till kjortlar, liststycken, förkläden samt alla slags band finnas hos **Dala Konstväveri, E. Josephson, Djursholm.**

Breymann's Institut, Wolfenbüttel, Braunschweig, Pensionat för flickor från 9-19 år. Friskt läge, omsorgsfull vård, vetenskaplig undervisning, äfven i kokkonst och hushållslära. Prospekt och ref. genom herr G. af Sandeberg, Göteborg.

Unga Damer!

Lämpligaste tiden för kurerande af bleksot är vår och höst. Vårt bleksotpulver har hittills botat hvarje fall där det används. Sändes mot 1: 50 i posten, spårmarken eller postförskott. Därest icke fullt tillfrisknande eller högst afsevärd förbättring inträder, återbetalas beloppet. — Sammansättningen fullt vetenskaplig. Ingen humbugmedicin!
Tekniska Fabr. Staren, Kinnared.

Hvarje häfte af »Moster Emmas Väf- bok» kostar 1 kr. 35 öre. Första häftet, mattor. Andra häftet, tyger till gardiner, herrkostymer, promenad-, supé- och brudklädningar. Erhålles mot postförskott från fru Emma Andersson, **Kuddby.**

Näsdukar

utmärkt vackra, fina hvita hellinne, storlek 45/45 cm. till kr. 3 pr duss. mot efterkr. 6 duss. sändas fraktfritt.
Linneväveriet, Borås.

För döfva.

Önskar någon undervisning i labiologi (konsten att afläsa från munnen), torde anmälan härom göras före 1 maj hos undertecknad, hvilken under sommarmånaderna är villig meddela undervisning häri.
A. SANDELL
Döfstumskolan, Örebro.

Påsk Sänd 1:50 för 100 prof å fantasi, vy- o. svenska påskkort med verser. Äfven 1: 75, 2 kr., 2: 50, 3 pr 100 sort.
F. Gustavsons förlag, N. Hamngatan 28, Göteborg.

KNEIPP - Borg, Norrköping
Äret om fullständig kall- och varmvattenkur.

Veckans nummer af

PUCK

innehåller:

Ballongstriden.

»Sista timmens nyheter», en visa sjungen på Publicistklubbens årsfest m. m.

Bättre flicka, frisk, anspråklös, villig, allvarlig, verkligt barnkär, som vill tillsammans med modern åtaga sig att sköta tre barn (6, 4 o. 2 år), erhåller god plats, om ansökan jämte fotografi, uppgift å ålder och lönepretentioner sändas till »Ch. R.», **Boxholm p. r.**

Guvernant.

Undervisningsvan o. musikalisk lärarinna, som genomgått högre lärarinneseminariet i Stockholm eller elementarläroverk för flickor jämte folkskolelärarinneseminarium, kan erhålla plats i prästgård i Skåne nästa 1:sta september för undervisande af 4 barn mellan 6 och 12 år. Svar till Kyrkoherde C. V. Åkerman, Gerdslöf pr Näsbyholm.

I bättre familj i landsortsstad erhåller en frisk, proper och snäll jungfru ej under 25 år fullt kunnig i matlagning, instudande 1 maj ensam plats. Lön 12:50 pr mån. En fröken inom familjen deltagar i hvarje-handa sysslor. Svar med betyg torde insändas till »Pålitlig & Propers» under adr. S. Gumæli Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

För bildade hushållsbiträden och barnfröknar finnas genast goda platser att söka. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B. Stockholm. Etabl. 1887.

Barnsköterska, medelålders, ordentlig, allvarlig och fullkomligt pålitlig samt något sjuknyttig önskas till 1 juni till stor egendom på landet för att vårda 3 barn om 6, 5 och 1/2 år. Goda vitisor erfordras. Svar till »Ordning» under S. Gumæli Annonsbyrå, Stockholm.

Fransk dam eller herre hägad att undervisa i franska från början eller midten af april torde meddela närmare under adr. »Östretaegendom» p. r. Vadstena.

Lärarinnebefattning

vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor är ledig att tillträda vid nästa hösttermins början. Undervisningsämnen: hufvudsakligen franska och svenska. Lön 1.200 kr. Ansökningar ställda till styrelsens ordförande, insändas före d. 1 nästkommande april.

Vid »Edda Lundbergs högre läroverk för flickor»

i Helsingborg finnes 3:ne lärarinneplatser lediga att tillträda nästa hösttermin. Den ena med undervisningskyldighet i matematik, naturkunnet, franska och engelska språken; den andra med undervisningskyldighet i modersmålet, historia och franska språket; den tredje med undervisningskyldighet i kristendom, modersmålet, historia och geografi. Ombyte af läroämnen kan erhållas. Lön 1.150 kr. Ansökningar insändas före den 20 april till föreståndarinnan.

Vid Nya Elementarskolan för flickor

i Örebro blifva till nästa läsår två lärarinneplatser lediga. Hufvudämnen: matematik och naturkunnet för den ena samt för den andra historia och geografi inom skolans högre klasser jämte modersmålet i mellanklasserna. Lönelöna 1,200 kr. Sökande bör hafva genomgått Högre Lärarinneseminariet eller äga motsvarande kunskafer. Ansökningar ställda till lektor **Harald Borg, Örebro**, torde insändas före den 25 april.

En lärarinnebefattning

vid Vesterviks högre flickskola, omfattande tyska i hela skolan och svenska språket i mellanklasserna sökes hos undertecknad före d. 15 instundande april. Lönen för den, som genomgått Högre Lärarinneseminariet eller äger därmed jämförlig utbildning är 1,100 kronor med två ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring. Därtill kommer 30 kronors årligt bidrag till pensionsafgiften. Platsen, som tillträdes nästa hösttermin, är förbunden med 24 timmars undervisning i veckan.

Fr. Westling,
Studierektor.

Hushållerskeplatsen vid Lunds hospital och asyl

blifver den 1 nästkommande maj ledig. Lön 5- å 600 kronor jämte fria, vanliga förmåner. Sökande bör vara omkring 30 år, i besittning af god skolbildning, goda kunskafer i hushållsfacket och förmåga att deltaga i samt leda och öfvervaka matlagning m. m. Upplysningar lämnas sökandegång kl. 10 -2 å Hospitalkontoret, dit och ansökningar jämte betygsskrifter kunna insändas. Personlig inställelse önskvärd.

Vid Eskilstuna Elementarläroverk för flickor

blir fr. o. m. läsåret 1903-1904 en lärarinneplats ledig. Lön, med 24 tim. ordn. veckotjänstgöring, 1200, eventuellt 1250 kr. med 2 ålderstillägg på 100 kr. hvardera, hvarjämte läroverket erlägger halva årsafgiften till pensionskassan. Den sökande bör hafva afgångsbetyg från Högre Lärarinneseminariet och vara fullt kompetent att undervisa i kristendom, svenska och historia på mellanstadiet. Ansökningar torde insändas till Styrelsen för Elementarläroverket för flickor, Eskilstuna, före den 15 april 1903.

Bildad husförest. sökes till bättre ungarlärare hem, ensam person. Svar, med fotografi, adresseras »24-30 år», p. r. Engelholm, senast 15 april.

PLATSSÖKANDE

EN 20-års bättre flicka önskar plats i familj för att gå frun till handa. Svar emotes tacksamt under signatur »Hildur», **Hålna p. r.**

Sjuksköterska, önskar till sommaren medfölja sjuk herre eller dam till badort eller landet. Svar märkt »Sjuksköterska», Postkontoret, Rödbodtorget, Sthlm.

Norrländska, huslig och bildad, som förestätt hushåll i flera år, skicklig i matlagning och bakning samt handarbeten och sömnad m. m. söker plats hos äldre ungherre eller i familj. Bekostar sig resan. Svar till »23 år», Bellmansg. 3 n. b., Göteborg.

Plats i familj eller som husförest. önskas af en ung flicka, som genomgått hushållsskola och i flera år innehaft plats i familj. Svar till »S. H.», Norrköping p. r.

Demoiselle française (de Neuchâtel), désire engagement dans une famille de suite ou dans le courant d'avril, adresse »R. B.», Iduns exp.

EN enkel, anspråklös, musikalisk flicka önskar plats i bättre familj att gå frun till handa. Villig att deltaga i inomhus förefallande göromål, är ej rädd att ta i, kan äfven vara behjälplig med sömnad. Svar tacksamt till »Familjemedlem». Vingåker.

EN bildad, hushållskunnig flicka önskar plats. Svar emotes inom 8 dagar till »Ordentlig», Upsala p. r.

UNG, musikalisk flicka önskar plats i bättre fam. såsom sällskap och hjälp åt frun. Något kunnig i matl. och handarb. Har förut innehaft plats. Svar till »A. 20 år», Varberg p. r.

En 26-års flicka, som genomgått Privata Lärarinne-seminarium, önskar till hösten plats i skola eller i familj. Svenska ämnen, tyska och franska. Musik åt nybörjare. Svar till »A. E.», Norrköping p. r.

En ung fru, änka efter officer, barnlös, af god fam. söker sig verksamhet som värdinna hos bättre ungherre eller änkan, helst tjänsteman. Mycket duglig husmor, ordentlig o. sparsam. Glad o. godt sätt. Fullt ekonomiskt oberoende vill endast hafva verksamhet De bästa ref. Svar till »L. V.», Iduns exp.

UNG flicka, som med goda betyg genomgått 8 kl. läroverk, söker plats att undervisa 8-9 års gosse el. flicka i vanliga skolämnen samt om så fordras, musik. Sv. till »19-åring», Norrköping p. r.

Exam. kvinnlig gymnast söker plats strax efter påsk. Fina rekommendationer. Svar till »Gymnast 03», Iduns exp.

UNG flicka, från landet, önskar mot fritt vivre få komma i prästgård el. på herrgård för att få lära sig hushåll är villig att deltaga i hvad som förefaller. Svar emotes tacksamt till »Våren 1903», Karlskoga p. r.

Undervisningsvan, mycket skicklig lärarinna är händelsevis ledig nu genast. Hufvudämnen: språk och musik. Flerårig vistelse utomlands och tvänne diplom från utländskt universitet. Fina rekommendationer. Sv. t. »Plikttrogen», Kopparberg p. r.

Husmoder.

Bildad, medelålders dam, med vana att sköta och förestå hem, söker plats. Sparsam och praktisk. Kärleksfull tillsyn och ledning af barn. Utm ref. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp.

En ung, bildad Tyska

önskar plats i god familj att undervisa i tyska språket. Goda ref. erhållas om svar sändes till fru M. Bremberg, Malmö.

För ung flicka, af tjänstemannafam., önskas i Stockholm, mot fritt vivre, plats i pensionat eller i god familj att deltaga i hushållsgöromål, därvid sökanden är van. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »A. W.», Kalmår p. r.

Som husmors pålitliga hjälp eller att förestå hushåll söker i alla hushållsgöromål kunnig, bildad flicka plats. Svar »Flit», Iduns exp.

Hushållvan, bildad flicka, kunnig i matl., bak, söm., söker plats. Rask, enkel, sparsam, glad. Svar »Plikttrogen» under adr. S. Gumæli Annonsbyrå, Sthlm.

UNG, bättre flicka önskar plats i aktad familj som sällskap o. hjälp i hushåll. Villig att biträda med skrifning. På lön fästes mindre afseende. Svar till »20 år», Björkefors, Sunne.

Som husmoders hjälpredda söker bättre, duglig flicka und som-mån. plats. Kunnig i alla inom hemmet förek. syssl. A lön fästes mind. afs. än på ett godt o. vänl. bemötande. Sv. t. »Pålitlig, Södra Sverige», Iduns exp.

ETT anspråklöst, barnkärt fruntimmer, E vant vid barns vård, söker plats å anstalt som biträde för s. o. d. eller som värdarinna å barnkrubba eller barnasyl. Rek finnes. Svar till »Arbetsam», Smål. Alleh. kontor, Jönköping.

Exam. kv. sjukgymnast önskar plats nu genast. Svar till »Cecilia 1903», Iduns exp.

Lärarinna med 6-årig undervisningsvana och som i utlandet studerat språk efter Berlitz' metod önskar plats vid skola eller i familj eller att följa någon familj utrikes. Svar till »Lärarinna», Centralpostkontoret, Sthlm.

BÄTTRE huslig flicka, kunnig i matl. önskar t. v. plats som sällskap och hjälp i bättre familj, innehar dylik plats nu. Tacksamt svar »Familjemedlem A.», Dals Ed p. r.

Lärarinna önskar öfver sommaren plats hos bildad familj i treflig trakt, helst nära kusten, att undervisa 2 timmar dagligen, företrädesvis i språk. Närmare meddelar Fröken L. Liedholm, Lund.

ETT medelålders fruntimmer, vant att sköta ett hem med ordning och sparsamhet, önskar till hösten plats som värdinna i mindre hushåll. Hållst i stad. Svar till »Värdinna 1903», tidningen »Upsalas» kontor, Upsala.

För sommaren. På landtegendom (ej pensionat) eller å välkänd ordningsfull gästgivaregård i vacker trakt med skog och vatten, önska 4 pers. hel inackord. (2 rum). Svar med pris pr mån. och öfr. upplysn. till »N. A. 1903», Iduns exp.

Inackordering emottages i bildadt hem i Stockholm. Vidare meddelar fru S. Lönnberg, Riddaregatan 35-37.

MOT 30 kr. pr månad erhåller enkel och snäll flicka, som är villig att deltaga i hushållet, god inackordering å sommarnöje nära badort. Svar till »L. M.», Söderköpings Tidning, Söderköping.

EN flicka, 23 år, önskar under sommaren blifva inackorderad å egendom eller i pensionat på landet, där ungdom och sällskap finnes. Svar med prisuppgift till »A. L. sommarnöje», Iduns exp.

Hushållselev.

På herregård 1 mil från Stockholm mottages en ung dam af god familj, som önskar sätta sig in i alla i ett landhushåll förekommande göromål. Afgift 55 kr. pr mån. Vid genom »S. S.», Stockholm, 8.

SOMMARINACKORDERING på naturskönt ställe sökes af bildadt fruntimmer. Soligt bottenrum och varmbad 2 gr i veckan önskas. Referenser. Svar t. »Trefnad», Tidningskontoret, Observatorieg. 8, Sthlm.

På Högtorps egendom, nära Flen, emottagas inackorderingar samt hushållselever. Hög, härlig luft. Trefliga, rum. Morat pris. Rikstelt. Fru Emu Aman, Högtorp, Mellösa.

Inackordering, för hälsans värdande, kan nu genast erhållas i familj, i skogrik och mycket hälsosam trakt. Svar till »Fru G.», Bruzaholm.

Inackordering erh. i godt hem bel. 1 1/2 tim. järnvägsresa från Sthlm., för ung bättre flicka under sommarmån. Svar till »Sommargäst», Iduns exp.

Förstklassig inackordering i Jena.

Från 1 maj d. å. kunna 1 eller 2 damer erhålla helinackordering i professorsfamilj. Tillfälle till akademiskt umgänge samt god utbildning. Bostaden i naturskön, landlig trakt. Närmare genom professorskan A. Geijer, Upsala.

Lübeck.

Familjepension. Svenska referenser. Svar till »G. F. 9», Eskilstuna p. r.

EN ung, förlovvad flicka af god familj önskar komma i godt hem på landet (hållst i mellersta Sverige), där tillfälle finnes att grundligt lära allt hvad till ett välordnat hushåll hörer. Svar med prisuppgift pr månad till »H. 5», Nerikes Allehandas annonskontor, Örebro.

Konfirmander mottagas äfven i år, ytterligare 2 å 3 st., under sommarferierna i synerligen naturskönt och friskt, vid skog och sjö, bel. prästgård i södra Småland, om amm. sker und. adress »Kyrkoherde», Prästnäs pr Liatorp. Bästa ref. Kärleksfull o. öm föräldrauppsikt.

Hushållselever.

På en herregård i naturskön trakt en mil från Helsingborg mottages 1 å 2 unga flickor af god familj för att lära hushållet. Afgift 60 kr. i mån. »A. W.», Mörrarp p. r.

UNG flicka önskar under ferierna få komma till prästgård i Dalarna eller Värmland för konfirmanderundervisning. Svar med prisuppgift till »Konfirmand 16 år», Iduns exp.

I en naturskön trakt vid Ångermanälffvens strand, med järnvägs- och ångbåtsförbindelse kan helinackordering erhållas för lärarinor eller andra unga damer, som önska vistas på landet någon del af sommaren. Priset är 50 kr. för månad. Närm. upplysningar om svar lämnas till »S. P.», Iduns exp.

Till Konfirmanderundervisning mottagas några flickor i uue prästfamilj fr. 27 juni-2 aug. Hårligt och friskt läge vid skog och sjö. Svar till »Konfirmand», Åskersund, poste restante.

NÅGRA konfirmander kunna i början af nästa juni mottagas i Ekshäradskommunistergård. Närmare meddelas af Kommunister H. A. Karlsson, Ekshärad (Värml.).

Pellerin's Margarin
är bäst!

Ölandsdräkter

utföras på beställning.
Obs. H. K. H. Kronprinsessans modell
endast genom
Hush. Sällsk. Slöjdmagasin
i Kalmar.
Prislista mot enkelt porto.

Linne!

Linneväveriets i Borås prislista:
Dukar, cm. 148/148 133/133 118/118 102/102
pr styck kr. 3: 30 2: 15 1: 70 1: 20
Duktyg att hopsys 90 cm., 75 cm., 60 cm.,
pr meter 1: 09 0: 87 0: 75
Servietter 90/90 cm., 75/75 cm., 60/60 cm.,
pr duss. kr. 11: 75 7: 75 4: 50
Rödbärdig o. hvitbärdig drällhandduk
60/75 cm., 60/83 cm., 60/90 cm.,
pr duss kr. 5: 50 6: — 6: 75
Ext. grof handduk 60/75 cm. pr duss. 5 kr.
Enträning do 3: 50
Näsdukar 45/45 cm. pr duss 3 kr.
Alla varor äro handväfda, hellinne och
yppersta kvalitet.
Expedieras mot efterkraf, fraktfritt då
köp uppgår till 25 kr.
Om sändning ej är till belåtenhet återta-
ges den.

Linneväveriet, Borås.

Ask, buy and try

TUSKER

BRAND

TEA

which received 10 gold medals for purity
and exelent taste.
Sole importer for Scandinavia
Nils Lundborg, Malmö.

Kurs i klädsömnad.

Grundlig undervisning i mönsterritning,
tillskärning, profning af skicklig sömmerska.
Eleven syr endast eget arbete. Lektionstid
11-3. Grefteuregatan 30 B, 3 tr.
A. T.: Ö. 43 82. Selma Wahlgren.

Återförsäljare! Vybrefkort

och fantasikort i finaste utförande till lägsta
pris! Öfver 1,000 olika! — Påskkort! —
Profesändning af 100 olika svenska vyer
och fantasikort kr. 1: 60 jämte prislista
från Nordiska Förstoringsanstalten,
Jakobsgatan 25, Stockholm. Rikstel. 72 04.

Högstedt & Co

32 REGERINGSGATAN 32
STOCKHOLM

Specialitet:
Bordeaux- & Bourgogne-viner
Billiga priser.

Vackra händer.

Utdrag ur analys å S:t Eriks
Aseptol-Lanolin-Tvål
& Bor-Lanolin-Tvål
(9,5 % öfverfettade tolettvälar)
— — — och anser jag därför, att de
äro mycket goda tolettvälar, som böra
verka välgörande på huden.
Stockholm den 1 nov. 1902.
Carl Setterberg,
Fil. Dr. Handelskemist.
S:t Eriks Tekniska Fabrik, Stockholm.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1

Mynttorget 4, Drottninggatan 102.
Hornsgatan 52.

Menthan

svenskt fabrikat,
Menthol formaldehyd preparerat bomull.
Antiseptiskt idealmedel mot snufva och
katarr i luftkanalerna. Öfverträffar i verk-
samhet det i handeln förekommande ut-
ländska Forman, men säljes billigare än
detta. Kemiskt undersökt af stadskemisten
doktor J. E. Alén. Tillverkas och försäljes
af Fabriken Tomten. Till salu på alla apotek
och i parti från Apoteket Enhörningens
Drogaffär, Göteborg.

Kaffe blir dåligt,

ja, ett gift, om det ständigt drickes
oblandadt, hvarför man alltid bör blanda
sitt kaffe med Stockholms Kaffe-
Aktiebolags berömda Intubikaffe
(nu kalladt Arlakaffe) som af de mest
framstående professorer och läkare in-
tygas att göra kaffet godt, hälsosamt,
välsmakande, ytterst drygt och billigt
samt att förhindra kaffeförgiftning.

Paketer å 25 och 10 öre i alla speceri-
och diverseaffärer. Obs. noga att fir-
mans namn, Stockholms Kaffe-Aktie-
bolag, samt ordet Arla i rött är tryckt
å alla paket, ty endast dessa äro verk-
ligt äkta och garanterade att innehålla
den bästa kaffetillsättning.

Sommarbostad.

Vid Rönninge järnvägsstation
finnes att hyra en särdeles vackert
och väl belägen möblerad
våning om 3 rum, jungfrukam-
mare och kök, skänkrum, skaf-
feri och kökare, passande för
liten familj. Stor, öppen ve-
randa. Frisk luft och härlig
natur. Mjöl, is och ved på
stället. Bageri och handelsbod
2 min., järnvägsstation och post
4 min. Afropstledning i köket.
Allm. Tel. Rönninge nr 10.

Tillhandahålls hos alla välsorterade speceri-
andlämde och i parti af
Helge Halberg, Malmnsklädsgatan 33
Telefoner: Rikets 23 36. Allm. 438.

Dicksons Te
oblandadt Ceylon,
har finaste arom,
är drygst,
billigast, bäst!

Delikat efterrätt
fas af Lagermans Gelé-
Pulver Tomten. Servens
ensamt, eller med grädde
och kakor, eller som gar-
nering till andra efterrätter.
Se till att Ni får af Tom-
ten, som är det enda
svenska. Säljes hos alla
välförsedda specerister.
Fabr. TOMTEN, Göteborg.

Agenter!!! sökas för försäljning
af Elektriska Bälten. Prof. cirkulär och
intyg sändes gratis och franko. Gratisbälte
jämte hög proc. beviljas säljare. Skrif där-
för genast. Adr. Jean Thonérfelth,
Burseryd.

Alltid elegant, hållbart, modernt är
Damkläde.
Helylle Damkläde, svart, blått, grått,
beige, meleradt, af välkändt Norrköpings-
fabrikat, som eljest kostar 5 å 6 kr. pr
mtr, säljes af oss direkt till det billiga
priset af kr. 4: 50 pr mtr, bredd 180 cm.
Fraktfritt. Prover mot 20 öre i frimärken.
Full belåtenhet garanteras.
Norrköpings Ylleväfnadsaffär, Norrköp.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**

— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol ~ Cokes ~ Briketter
Allm. telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 1 79, 66 10.

**Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvätt-
anstalt, Göteborg,**

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben
börande, samt andra i ett hem förekommande persedlar,
såsom dukar, täcken, filter, portiéer, möbel- och andra
tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas.
Eget skrädderi. Insänden direkt eller till ombud edra
plagg, som tvättas kemiskt, färgas m. m. fort, väl och
billigt. Tidsenlig, ny metod.
OBS! Enda anstalt i Sverige, hvilken som specialitét
uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning.

Mazettis Cacao

i lös vigt
garanteras

lika ren,

lika dryg,

lika närande,

som den finaste paketerade utländska cacao och ko-
star blott hälften mot denna. Men tillse
noga, att Ni alltid erhålla detta märke, emedan det
visserligen finnes annan lös cacao, som, isynnerhet
den utländska, ofta innehåller en myckenhet af pul-
veriserad cacaoskal och stärkelse, hvarä vi hafva många
analyser, hvaremot Mazettis Cacao garanteras aldeles oförfalskad.

1 kilo af Mazettis Cacao räcker till cirka 200 koppar njutningsrik
cacao, kostar således blott cirka 2 öre pr kopp.

Jämför Mazettis Cacao med den dubbelt så dyra utländska och döm sjäfl!
i London, Paris, Berlin, Rom, Bruxelles,
Madrid, Budapest, Bordeaux, Stockholm etc.

Guldmedaljer

**Allcock's
Porösa Plåster**

mot hosta, förkylning och alla Smärtor.

Tag hvilken Stockholmstidning som helst,
jämför den med
Svenska Dagbladet
Välj sedan den bästa!

Iduns Handarbetstidning

utkommer år 1903 två gånger i månaden som en själfständig
mönstertidning och kostar för helt år kr. 2: 20 för halft år
kr. 1: 20, lösnnummer 10 öre. För detta billiga pris erhål-
les sålunda 2 gånger i månaden ett nummer med originalmön-
ster till handarbeten af alla slag broderier, läderpläs-
tik, träsniderier, glödrkning m. m. komponerade
af tvänne framstående kvinnliga konstnärer på detta område.

Nytt!

Nytt!

**Göteborgs
Enskilda Bank**

12 Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Sydsvenska

Kredit-Aktie-Bolaget

STOCKHOLM o FREDSGATAN 17
Afdelningskontor: GÖTGATAN 31
— Fonder kr. 6.900.000. —

Deposition ..... 4 %
Sparkasseräkning ..... 4 %
Upp- & Afskrifning ..... 2 %
Kassafack å 15, 20 och 25 kr.

Hemsparbössor.

Hernösands

Enskilda Bank,

Kungsträdgårdsgatan 16.

Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. för år.
Notariatafdelning.

Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank,

Hufvudkontor: Regeringsgat. 8,
Afdelningskontor: Hötorget 8.

Högsta depositionsränta ... 4 1/2 %
Sparkasseränta ..... 4 %
Checkräkningsränta ..... 2 %
Kreditivränta ..... 5 %

Utländskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv utfärdas. Notariat-
afdelning. Förvaringsfack.

Första klass Privathotell,

en och två trappor upp,
8 Birger Jarlgatan (f. d. 10),
Stockholms förmästa gata.
Rikstelefon 44 01. Allm. Telefon 125 39.
Edla Carlsson.

För

Damera
att beakta!

Damer, som önska sig en svart
klädnad bra och
billig, skola icke
gå på huvudga-
torna, ty där må ni,
förutom att betala edra varor, betala
de stora lokalernas svindlande hyror
och eleganta monterng. Gör edra upp-
köp i **Magasin Noir, St. Vattugat.**
3, 1 tr. upp, den största specialaffär
i Skandinavien af svarta klädnings-
tyger, ty där är ni alltid säkra på att
finna de bästa svarta varor i det stör-
sta urval till de lägsta priser. Alla
nyheter äro nu inkomna. Särskildt
rekommenderas ett kolossalt urval af
promenadtyger, fantasityger, satin,
kläde, voile och genombrutna tyger
samt sidentyger från enklaste till de
mest eleganta.

Magasin Noir

3 Stora Vattugatan, 1 tr. upp.

Bestämda priser! Öppet 10-4.

Prover portofritt till landsorten

Äpplen och Lingon.

På grund af utrymmesskäl realiseras
under återstående delen af månaden:
ett parti tyska, goda, friska äpplen till
pris 35 öre pr kg., fritt emballage;
ett parti prima osokrad lingonsylt till
pris 55 öre pr kg., kärl för hämtning bör
hållas åtskilda, fraktkostnaden 10 öre.
Allt i sändningar om minst 10 kg. och
mot efterkraf.
Swensson & Bergendorff, Sägen.

Klara Expressbyrå

11 Stora Vattugatan 11.
Rikets 66 67. Allm. 62 92.
Absolut nykter, van och pålitlig personal.

100 för kr. 1:50! 100 olika vy-
och genrebrefkort erhållas, om
kr. 1:50 insändes till **John
Fröberg, Finspong.** Tusentals
olika finnas.